

Een *Eigen-Zinnige* uitgave

De Valle

Jaargang 10, nr. 43, april 2020

Nicole Van Overstraeten
Roger Nupie
Niels Hav
Jan Baptist
Willie Verheghe
Ina Stabergh
Hans Claus
Astrid Arns
Erna Schelstraete
Steven Van Der Heyden
Hedwig Du Jardin
Frank Roger
Han Messie
Kris Geerts
Melissa Murray
Romain John van de Maele
Mike Jansen
Norbert de Meyer
Paul van Leeuwenkamp
Johan Klein Haneveld
Ronald de Hoogh
Frans A. Brocatus
Hugo Verstraeten

Samenstelling:

François Vermeulen

gedichten
kortverhalen

Poëzie

<u>Willie Verheghe</u>	<u>3</u>
<u>Niels Hav</u>	<u>7</u>
Vertaling <u>Jan Baptist</u>	
<u>Astrid Arns</u>	<u>9</u>
<u>Hans Claus</u>	<u>13</u>
<u>Ina Stabergh</u>	<u>17</u>
<u>Roger Nupie</u>	<u>20</u>
<u>Erna Schelstraete</u>	<u>24</u>
<u>Hedwig Du Jardin</u>	<u>27</u>
<u>Steven Van Der Heyden</u>	<u>31</u>
<u>Nicole Van Overstraeten</u>	<u>35</u>

Proza

<u>Ronald de Hoogh</u>	<u>38</u>
<u>Han Messie</u>	<u>41</u>
<u>Frank Roger</u>	<u>44</u>
<u>Kris Geerts</u>	<u>46</u>
<u>François Vermeulen</u>	<u>49</u>
<u>Paul van Leeuwenkamp</u>	<u>52</u>
<u>Johan Klein Haneveld</u>	<u>55</u>
<u>Mike Jansen</u>	<u>60</u>
<u>Melissa Murray</u>	<u>62</u>
Vertaling: <u>Romain J. van de Maele</u>	
<u>Norbert de Meyer</u>	<u>66</u>
<u>Frans A. Brocatus</u>	<u>69</u>

Afsluiter

<u>Hugo Verstraeten</u>	<u>71</u>
-------------------------	-----------

Willie Verhegghe

DE PIJN VAN GEDICTEERDE LIEFDE

- een eerbetoon aan de analfabeet-soldaat van de Grote Oorlog -

De dagen, weken, maanden, jaren duren moordend lang,
de tijd vergaat tot een voor altijd stilgevallen klok,
in het bloederig schietkraam van de Grote Oorlog
wordt een eenzame klapproos aan rode flarden geschoten.

Ik zie een treurende soldaat in de loopgraaf van zijn verdriet
dat hij niet kwijt kan in een haastig geschreven brief,
het alfabet is voor hem een martelend niemandsland
waarin hij verloren loopt en manke letters stottert,
hij kent geen tussen zijn bevende vingers geknelde pen,
zijn boodschap ligt versplinterd tussen kogels en granaten.

En wanneer de woorden van zijn vrouwtje hem bereiken
leest eerst een kameraad hoe groot haar liefde voor hem is,
hoe zij in schoonschrift even de oorlogswaanzin verzacht
terwijl driftig knagende ratten met gloeiende ogen toekijken,
een onuitroeibaar publiek in het wegrottend theater
waar een gruwelspektakel genaamd oorlog wordt opgevoerd.

Dezelfde kameraad noteert daarna een paar zoekende zinnen
die tot een dictee van onmacht worden neergeschreven,
dan volgt nog een vlugge kus op het vergeeld papier,
de tong die met lijm de boze wereld buiten houdt.

Een veelvoud aan seizoenen

Alles is gebleven
zoals het ooit begon:
de kracht van de lente,
de gloed van de zomer,
de romantische herfst,
de warmte van de winter.

En jij, onvervangbaar,
steeds even speels en mooi,
een ruiker van verlangen,
het vergeet-mij-nietje van mijn dagen.
Ik drink je, zwarte koffie uit Kenia,
ik ruik je, lavendel uit de Provence,
ik voel je, zijde uit China,
ik proef je, honing uit de Andes,
ik bemin je, Griekse schoonheid.

Zo wil ik je zien en vinden,
morgen en daarna, een leven lang,
een eeuwigheid van liefde.

VICTOR DE VICTORIEUZE

- een optimistische voorspellende vooruitblik-

Tot de eenenzestig stalen tanden gewapend en
met een echte Mexican wave in de gekromde rug
zal Victor zijn voornaam alle eer aandoen en
victorieus het eenzaamste uur van zijn leven
met ronkende recordkilometers bekronen,
de Griekse god Chronos zal aan zijn zijde
de zwoele lucht gestileerd aan flarden fietsen,
Montezuma-Merckx kijkt over zijn schouder mee.

Hier wordt met een vederlichte pen van carbon
pure wielergeschiedenis geschreven,
uit de door Frieda Kahlo ingekleurde hemel duikt
een witte duif met een lauwerkrans in de bek
naar het naar lucht happend hoofd van Victor,
niemand reed ooit sneller op een ovaal
van haperend hout en wurgend bochtenwerk.

Nu wachten hem de eeuwige roem en roes en
de waterglanzende liefde van zijn zeemeermin
voor een verkwikkende verdiende duik
in het zalig warme water van Aguascalientes.

15 april 2019

*één dag voor de geslaagde werelduurrecordpoging van Victor Campenaerts
in Aguascalientes/Mexico*

KONING MET GRIEKSE GODIN

- graag voor Victor Vroomkoning, 4x20 -

Gegroet Victor, jij tedere overwinnaar,
wel niet zo vroom als je er uitziet
maar hoe dan ook de koning te rijk
met je bedwelmend woordenspel en
je beheerste honger naar erotiek.

En je flegma, zelfzekerheid, stijlvol ook
zoals een onverstoorbare Engelse gentleman,
beetje Belg met Magritte-bolhoed op het hoofd.
Hoofd dat met zijn sierlijk gestileerde trekken
aan de trotse kop van Fausto Coppi denken doet.

Wat ik je bij dit feestmoment zeker niet mag
vergeten mee te geven: in mijn nederige woning trilt
de dag na waarop je me begeleid door een Griekse godin
in sublieme stijl hebt bezocht, nu nog koester ik
de zedige gedachte aan haar verblindende schoonheid.

Want zij verdwijnt niet in de lyrische coulissen,
haar gracieuze rijkdom was groot toen en
haast niet te verdragen de zalige overvloed
van een vrouw die bedwelmde en deed dromen,
een beeld dat in mijn netvlies staat geëtst.

pollare/ninove, september 2018

Niels Hav

Afasie

Als je een aap een mossel tegen een steen
ziet slaan, is het alsof je jezelf
 een filosofisch probleem ziet onderzoeken.
Niemand kan uitsluiten dat dieren slimmer zijn
dan wij, zij gaan woordloos met het bestaan om,
 dat lukt ons niet. De stilte
laat ons verdwalen in een psychisch labyrint,
de woorden flikkeren door onze hersenen als vissen
diep beneden; ze veranderen de hele tijd van betekenis.

Ieder van ons bevindt zich in een lichaam;
het is mogelijk contacten te leggen via strelingen,
maar alles wordt meer en meer abstract.
Vossen hebben holen, en de vogels van de hemel hebben nesten;
 de geest herinnert zich de woonplaatsen
in de ongetemde natuur. Nu wonen we met kasten
vol woordenboeken, in naamloze luchtkastelen,
 ieder op zijn eigen etage.
 Hoe wordt dat genoemd?

Vertaald door Jan Baptist

Hagedissen vangen in het donker

Tijdens de moordpartijen maakten we
nietsvermoedend een wandeling langs het water.
Jij praatte over Szymanowski.
Ik bestudeerde een roek
die in een hondenkeutel hakte.
Iedereen zit gevangen in zichzelf,
omgeven door een harde schaal van onwetendheid,
die onze vooroordelen beschermt.

De holisten geloven dat een vlinder in de Himalaya
met een vleugelslag het klimaat kan beïnvloeden
op Antarctica. Misschien is het waar.
Maar daar waar de gevechtswagens rijden
en vlees en bloed van de bomen druppen
is dat geen troost.

De waarheid zoeken is als het vangen van hagedissen
in het donker. De druiven komen uit Zuid-Afrika,
de rijst uit Pakistan, de dadels zijn gekweekt in Iran.
We ondersteunen het idee van open grenzen
voor groente en fruit,
maar hoe we ons ook wenden of keren
onze billen zitten aan de achterkant.

De doden worden ver weg in de krant begraven,
zodat we onaangedaan kunnen gaan zitten op een bank
aan de rand van het paradijs
en dromen over vlinders.

Vertaald door Jan Baptist

Astrid Arns

Groeipijn

Moeder kerfde een streep op de deurpost, haar hand juist boven mijn hoofd.
In haar haren de geur van lavendel.

Koest als een marter in een fuik keek ik haar aan.
Verlangen was een kledingstuk dat steeds strakker ging zitten.

Kon ik maar weggaan, de kamer verlaten
verpoppen tot een groter kind.

Traag groeide ik uit mijn schoenen, wist:
er komt een kraken in mijn botten voor ik krimp

maar nu nog niet.

Leugens

Zij is een sterke vrouw, verdraagt de stenen in haar schoenen
zegt dat een kat soms haar kittens eet en
dat ik eindelijk moet slapen.

Kijk maar, een reus loopt langs het huis in een veel te warme jas.
Hij duwt zijn voeten in de aarde, slaat met een stok op de deur.

Ze strijkt met haar hand het kussen glad,
staart naar een stofwolk die ze vergat op te vegen.

Zwetend tors ik vragen. Verjaag de angsthaas in mijn borst, smoor zijn gekrijs.
Ik klem mij vast aan lakens, de stof als vaandel in mijn vuist.

De kamer bewaart leugens.

Schuilen

We zitten aan tafel, moeder tussen ons in.

Het duister sluipt vroeg naar binnen.

We zijn nu te groot voor de bezemkast.

Een schuilplek waar wij onderdoken, stil als stenen.

Angst had een strak gezicht.

De schouders een paar centimeter van elkaar,

werden we opgeslokt door het zwart.

Vergaten adem te halen.

Woorden bleven in onze mond steken,

tot vader thuis kwam. Zijn stem klonk bars.

Vertrek

Ze drinkt uit het kopje met de barst in het oor, haar schort oogt ouder dan zijzelf.

Ze gluurdt door het grijze gordijn, de tuin ligt verlaten.

Er ploffen rijpe peren uit een boom.

Waarom is zij gebleven, zit zij verbeten in die stoel te wachten op water en brood?

Drukt zij haar neus op het glas van ons huis,

de deuren halfopen alsof ik mag komen maar ook vlug weg moet gaan.

Terwijl de kat haar zolen likt, steek ik de sleutel in mijn binnenzak.

Hou hem vast tot hij brandt in mijn hand.

Nog voor ik haar mis stap ik mijn terugreis bijeen.

Achter mijn rug verdween het licht

alsof iemand het na mijn vertrek heeft uitgedaan.

Hans Claus

Geluk

kan je 'Burn the witch'
nog eens laten horen?

vroeg ze,
toen we haarspeldbochten
namen naar Penta di Cassinca

bijna boven,
links het mensenland
bij de zee
vóór ons de bossen en de nacht.

'Burn the witch van Radiohead'
en ze lachte naar me
als was ik zeventien

Dit zijn de huizen.
Je wil niet weten – zei ze
Hoeveel en waar,
Laat staan waarom.
Toen haalde ze adem,
Keek rechts,
Keek links,
Keek even achterom en zweeg.
De hemel overtrok,
Spoelde het land
En iets van binnen herbegon.

Het is een vrije ochtend
En de lucht is klaar
De trein staat op het spoor
En wij wachten maar.

Ik nam een kaartje nergens
En stapte toen weer door
Er ging een dag verloren
Wat niet erg is

Het weer was er naar

Dorpsleven

Een kind ontdekt de fiets,
meisjes hun lichaam.

Oude mannen spelen
Jeux de boules.

In het dorp passeren
buitenlanders zoals ik.

Er is bedrijvigheid.
De post is toe.
Op dit uur zoeken
eenzame echtgenotes
de schaduw van iets
dat ze waren.

De dag gaat toe.
De zomer vordert.
Het groen maakt plaats
voor de dieren.

Ina Stabergh

Het gebeurde

Een boot verloor haar lading op zee:
duizenden gele eendjes en groene
kikkers dreven alle richtingen uit.

Sommigen zwommen naar het strand.
Anderen bleven jaren drijven in de golven.
Enkelen kwamen in het poolijs terecht.

Een man halveerde een blok ijs
en vond een eendje
voor zijn kleinkind.

In de krant verscheen het bericht:
“met open armen worden de gestrande diertjes
in de toekomst thuis verwacht.”

De laatste boot

Op welke berg zal de laatste boot,
het laatste vliegtuig landen
als het water hoog staat aan de lippen
van de gepeste aarde?

Durven wij aan land klimmen
zonder de gezellen
van de vroegste woorden?

Of luisteren wij
naar de toekomstverhalen
van onze kinderen?

Tot een meisje...

Een eeuwigheid geleden was er niets
tot een knal ruimte schiep om uit te dijen.

Stukjes draaiden als 'ikjes' rond zichzelf,
werden sterren, zon en maan. Ook de aarde
kreeg een plaatsje en het regende duizend
en duizend jaar. De aarde werd ijs.

Ook de zeeën vol cellen en daarna
kleurige vissen en trilobieten.

Door samenspel van elementen
kregen zij poten en longen.

Sommigen vlogen over het water.
Dino's hadden alles om te imponeren.

Onverwacht viel een meteoriet en
opwaaiend stof liet alles verdwijnen
alleen het kleine bleef, ging rechtop
lopen en begon met knuppels te jagen
op wat kleiner was. Tot er één hangend
aan de takken van de bomen zichzelf zag

als het kleinste zaadje tussen de wortels
lachend en met aarde in de mond
wijzend naar wormen, kevertjes en mollen.

Maar de druppel op het boomblad
droogde op en de spiegel verdween.

Tot een meisje kwam getuigen.

Roger Nupie

Luister naar het water

voor André Bongers

Nothing is not just nothing, it is all.

Osho

1

luister naar het water
raak het aan
bamboe ruist
fluisert
er is niets
niets om handen
niets teveel
het is er al
weet: het is alles
het is het niets
het is het al
dat spreekt uit het water

2

wat spreekt uit het water

kan je niet bezitten

veranker in de stilte

binnenin jezelf

laat duisternis toe

om sterren te zien

leef in de tijd

hoor de eeuwigheid toe

weet: tracht niet te worden

zoek niet

liefde is een doel

het leven de reis

3

het leven reist

van het niets

naar het niets

laat rust toe

koester het kleine

het nietige

het petieterige

leer het zoveel te vele af

weet: de kleinste bloem

is niet minder dan de zon

die weerkaatst op

de rimpel in het water

4

het water rimpelt eeuwig door
zoekt altijd een lager punt
golft in de onafzienbare oceaan
word het punt van je eigen stilte
waar de wind begint
de wolk eindigt
de hemel leeg als voordien
na de vlucht van de vogels
weet: alles heeft zijn eigen licht
& het niets is overal
als je luistert
naar het water

Erna Schelstraete

Bourgondische suite

47°39' NB, 4° 56' OL, Vesvrotte

(1)

De zeemuziek gewisseld
voor waaiend graan,

mensen en meeuwen thuis
gelaten hun smekende roep

geruild voor het klimmen van de leeuwerik,
het vallen van de torenvalk, dagen van adem.

Ergens draait de wereld,
brengt iemand zijn stem uit,

raakt een kind onder zand bedolven.
Ver weg ontmoet mijn broer de dood,

een lang verwachte vriend.
Wij maken vuur en zwijgen,

teruggeworpen op elkaar
in de stilte van oude stenen.

47°39' NB, 4° 56' OL, Vesvrotte

(2)

Er zit zoveel Frankrijk in jou, lief.

Een snuifje Parijs, heel diep
schuilt Normandië en later, veel
later de rijpheid van Bourgogne.

Zoveel Frankrijk in jou, *la langue
de mémé*, haar oorlog, de pijn
om wie ze achterliet in de grond
van Colombiers, de *joie de vivre*

van haar soldaat, haar Vlaamse lief
en nog later de kunst, Bonnard,
Bouguereau, zoveel sterker in je bloed
dan Brouwer of Breugel. De bossen,

verlaten dorpen, handgestapelde muren,
wijde luchten, vaag verkleurende
heuvels, *la France profonde*
in jou, ik lees de kaart

jij stuurt en altijd weer etsen zich
nieuwe lijnen op oude grond. Hier
voel ik jou met andere ogen alsof
Oostende onze reisbestemming was,

alsof we hier thuiskwamen.

48°5' NB, 5°15' OL, Chalmessin

Je zegt dat ze gelukkig was ()*

Met wie spelen de kinderen van het dorp
nu niemand nog hun taal spreekt
met verf en altijd jonge handen?

Je zegt me dat ze gelukkig was en toch
uit het leven wilde. Alleen jij kan het weten,
waarom geloof ik je niet?

Dat ze klaar was, beweer je, dat alles
in haar werk zat, zoveel voor één leven, dat
haar schilderijen blijven. Daarin hoor ik haar,

maar waar zijn haar wakkere woorden,
waaraan dacht ze onder die laatste boom?

Zo graag wil ik voelen dat ze thuiskwam
in dat weidse landschap, dat ze op haar kijkplek
al haar kleuren terugvond.

() Voor Marion Heilmann 'Leonard Lamb' (1971-2019)*

Hedwig Du Jardin

het bos

voorover gebogen over de plas
kijk je de nachthemel in. een druppel valt
de spiegel in rimpels, de bomen in plooien.
wat recht staat ligt hier neer,
wat ruist blijft hier stom,
hij spiegelt je zwarter dan glas.

je kijkt op.
het bos spiegelt niet. het zuigt, drinkt in,
reikt naar de wolken.
de maan heft kruinen uit wortels,
regen verft de stammen zwart.
het bos slurpt je op tot je bos wordt.

de rivier

het is stil tussen de muren van het bos,
de oevers waarlangs ik donker stroom.

ik draag een boot die lijnen trekt.
het zog spoelt weg wat achter ligt,
het zeil wuift met zijn hand.

aan mijn mond meert een vlakte aan
tot waar de aarde kromt.
achter mij zinken de bergen weg,
de stuurman kijkt niet om.

vluchtig

je hand woog, ik zweeg ze weg,
hoorde het willen in je stem.

een tik op mijn schouder,
adem strijkt langs mijn wang,
een klank zindert na.

vingertoppen op de tast,
je glipt weg in een rimpel,
ik lees je uit mijn hand.

een naam op mijn tong,
een vergeten geur loopt mee.

verloren

ik zocht je overal, dwaalde stuurloos rond,
stuurde mijn spijt uit als een hond.
die bracht je terug, ik borg je op
bij de verloren voorwerpen.

op zondag bewonder ik mijn collectie,
laat me verleiden tot mijmeren
over een zeldzaam exemplaar,
achter het ruisgordijn van regen.

ik blijf binnenskamers, ver van het braakland
waar mijn hond je vond,
schrijf een liefdesbrief die ik verloren leg.

Steven Van Der Heyden

In deze kamer

als verstekelingen in oude aarde graven we
kille geuren op, willen we afdrukken bewaren
tasten ons een weg richting vergeten

met woorden als dekmantel slaan we
elkaar schaamteloos uit het lood
steeds weer raken we verlamd

hoe we onze vleugelslag aanpassen
de sierlijkheid van de val vermijden
voor we te pletter slaan

in deze kamer die niets van ons zal onthouden
laten we onze lichamen achter
als uitgetrapte schoenen

In dit bad

in dit bad heet genoeg om me schoon te stomen
dek ik me toe met water

ik verslind er de uren, slik ze in een keer door
bagger het slib uit mijn strot

in de kraan roesten gedachten als drenkelingen
er zonder verzet achtergelaten

hoe ik honger naar houvast tot ik jou bedenk.
blijf zoeken naar onze oorspronkelijke vorm,
onze vingers, een gebinte.

Interieur

de kamer, een strijdperk voor versleten meubilair
draagt kerven en amputaties, herinneringen
raken dichtgeslibd als oude aders

op de houten vloer vormen kranten
een spoor van belegen nieuws, eilanden zonlicht
straffen af wat vergeten is

aan de muur bewaren verweerde lijsten
jonge gezichten, de schaduw al in hun halfopen mond
in glazen bollen lang verslagen sneeuwstormen

zuilen boeken, wachters op wankele benen
bewaren de vrede, aanschouwen het front

de haard hoest vogelnesten op
in zijn dode keel de as, een stille getuige

Oefening

Zoals de gordijnen in een verlaten theater
raakt ze gewend aan wat er niet meer is

Ze oefent in zo weinig mogelijk herinneren
verzint een verleden bij elkaar

Ze verdrijft de weemoed in haar zinnen
wordt een vraag zonder antwoord

Traag ontwapent ze de woorden
met handen als wrakstukken

alsof ze afscheid in een vorm kan gieten

Nicole Van Overstraeten

mistman

je vertelde me dat zij je vertelde
dat niets blijft. dingen ontstaan en vergaan,
lossen dan weer op. aspirine c, bruisend
in een glaasje fruitsap. bravo, gefeliciteerd,
nu kun je weer. een nieuwe lente, een nieuw
geluid. spannend: een nieuwe liefde. blijf
niet alleen, kijk om je heen, surf op datingsites.
ontmoet desnoods die knappe zwarte man.
maar wat als je plots door een wormgat kruipt,
in een andere dimensie terechtkomt, niet vooruit
gaat, maar op bizarre wijze je leven herbeleeft,
niet onder dezelfde voorwaarden, maar verrukkelijk
anders? je krijgt geheimzinnige telefoontjes.
iemand zegt: je was mild en beschaafd en vrolijk
op de afspraak. welke afspraak? wablief? oh ja,
dit gebeurde jaren geleden, toen was ik veel jonger.
maar neen, fluisterde de mistman aan de telefoon,
je was toen anders, je was toen scherper
en kritischer. nu ben je zacht, bedankt.

in stervensmodus diana athill 101

januari 2019, het sneeuwt, hoera
het sneeuwt. jouw witte tuin met bloedmaan
vond ik mooi, het kwezeltje fezeltje ingepakt
in wolkjes plantenmist kijkt toe. mensen sterven
nowadays, te beginnen met poes pipo mijn schatje
mijn ratje. eerst was hij super druk plots kon hij
niet meer eten niet meer lopen niet meer staan.
met stramme pootjes nog 1 keer naar zijn bakje.
daarna stierf poes pickles, wiens ingewanden
heen en weer werden geschud. ook de ex
van juan cassassus y garcia, hij die mijn muur
schildert in muntgroen, mijn vloer tegelt
in slimme grijze steen ligt in stervensmodus.

hij heeft reeds een nieuwe (jonge) vrouw
een spaanse, zij heeft een souvenirwinkeltje
op mallorca, samen hebben zij een tweeling
van twee, dat is het pure leven zei je toen,
een film van alejandro gonzález iñárritu.
boeken van diana athill koester ik
als precieuze artefarcten, jij bent het
die me deze bevallige dame presenteerde,
ben je daarvoor onbeschrijfelijk dankbaar,
ik kus je ik sus je ik mis je ik lust je. zodra
de eerste sneeuw verdwijnt eet ik een bord
muesli met pruimen en banaan, ik schil
een appeltje voor de dorst voor als ik

in stervensmodus raak, ooit, eens, ooit

Diana Athill (1917- 2019)) was een befaamd literair redacteur, van onder andere Jean Rhys, John Updike, Philip Roth en V.S. Naipaul.

asymmetrie

een sneeuwtuin heeft vele gezichten, maar meestal twee, een rechts gezicht en een links. zoals amada masahiko uitlegt op p. 270 in deel 2 van de moord op commendatore van haruki murakami: als men een frontale close-up van een vrouw vertikaal in tweeën snijdt, van elke helft een spiegelbeeld maakt, bekom je een rechts vrouwengezicht en een links, nog wel van een en dezelfde vrouw. zo kun je ook de linkerhelft van je tuin (vol sneeuw) spiegelen, in de rechterhelft is dooi ingetreden omdat juist daar het zonnetje scheen. je bekomt een sneeuwtuin en een dooituin, twee stadia van een prachtig landschap: het ene smetteloos wit, het andere tranend, modderig,

grauw. amada masahiko vond deze asymmetrie bij vrouwen een beetje verontrustend, hij stond paf, hij wist niet welke vrouw hij uiteindelijk in zijn armen hield, hij wist niet van welke vrouw hij moest houden, de rechtse of de linkse. zo weet ik ook niet welk landschap ik mooier vind: een maagdelijk witte tuin of een tuin waar tussen traanwater, modder, slierten sneeuw, krokante ijskorstjes glinsteren in het ochtendlicht. de mankementen en gaten van het landschap onthullend, belovend in zich het nieuwe leven, het nieuwe jaar, de lente. de puntjes van mijn boshyacinten reeds 5 cm hoog, de knoppen van mijn hortensia halfopen, de zalige geur van gewassen hout, zon op mijn huid.

Ronald de Hoogh

Michael leefde nu een half jaar in een zelfgemaakt bouwsel aan de rand van de stad, tussen struikgewas onder een verlaten viaduct. Daar had hij van planken en een paar stukken landbouwplastic een hut gebouwd die hem beschermde tegen de wind en de regen. Warmte moest hij krijgen van een paar vervilte truien. Zijn enige bezit was een oude viool. Deze viool had hem vergezeld tijdens de reis van zijn geboorteland naar hier.

‘Hier’ is waar ik nu ben, dacht hij vaak. Dat kon overal zijn. Soms wist hij al niet eens meer in welk land hij zich bevond. Hij was al zoveel grenzen overgestoken, dat hij de tel was kwijtgeraakt. Talen beheerste hij niet, behalve zijn moedertaal. De spraak die hij op straat om zich heen hoorde, klonk hem als gegrom in de oren. Hij kende drie internationale woorden, die hij op een stuk karton schreef wanneer hij op straat stond: ‘Money Please Hunger’.

Motregen waaide tegen zijn schuilplaats. Vlagen ervan kwamen door de kieren naar binnen en doordrenkten alles met een vochtige kou. Hij rilde en kroop weg in een hoek. Hij had ooit een zwerver gekend die ergens een potkacheltje op de kop had getikt en daar van alles in verbrandde om warm te blijven. Maar zoiets was hem nooit gelukt. Hij was niet op de wereld gezet om dakloos te worden. Hij miste er een bepaalde handigheid voor. Hij was als een verlegen marktkoopman of een bijziende chauffeur: niet geschikt voor de plek waar het lot hem geplaatst had.

Hij krabde in zijn baard. Het was twee weken geleden dat hij zich voor het laatst gedoucht en geschoren had. De honger knaagde aan zijn maag. Wat kon hij doen om snel aan wat geld te komen, zonder diefstal of beroving?

Over een paar dagen was het kerstmis. Dat wist hij nog wel. Daardoor zijn de mensen vast vrijgeviger, dacht Michael. ‘Money Please Hunger’ schreef hij op een stuk karton. Hij tekende er een kerstboom bij en een figuurtje dat een engel voor moest stellen.

Het kostte hem weinig moeite om zijn viool te stemmen. Er kwam nog een redelijk geluid uit. Het geluid weerkaatste tegen het viaduct waar hij een paar oefeningen speelde om er weer in te komen.

Bij de uitgang van het dichtstbijzijnde metrostation legde hij een van zijn truien naast het stuk karton met de tekst. Michael had zijn haar en baard met zijn vingers gekamd en het ergste vuil van zijn kleren geklopt. Hij sloot zijn ogen en begon te spelen. Zodra de melodie klonk vergat hij zijn honger en de kou. Het leek of in zijn hoofd een licht begon te stralen terwijl een warme gloed door zijn lichaam stroomde. Ook zag hij in gedachten een bord met aardappelpuree en een kippenbout zweven.

Hij deed zijn ogen weer open en keek om zich heen, terwijl hij door bleef spelen. Hij verwachtte een tiental mensen te zien die bewonderend om hem heen stonden. Er was niemand! Er lag nog niet één muntstuk op zijn trui. In het schijnsel van de straatlantaarns zag hij wel mensen langslopen, maar die hadden geen aandacht voor hem of zijn muziek.

De muziek stakte, zijn armen zakten langs zijn lichaam. Hij keek aandachtig naar de mensen die langs hem liepen. Nu viel het hem op dat iedereen, zonder uitzondering, met een koptelefoon op het hoofd liep of op zijn minst met oordopjes in. En hij vermoedde dat ze zelfs het geluidsniveau verhoogden als ze hem passeerden.

De volgende dag stond hij op dezelfde plek, weer met zijn viool en strijkstok, met karton en trui, maar nu ook met een fles terpentine en een aansteker. Op een markt in de buurt had hij 's middags de fles terpentine kunnen stelen bij een kraampje waar ook potten verf werden verkocht. De aansteker had hij in het voorbijgaan uit een bak met aanbiedingen gepakt.

Er was net een metrostel aangekomen. Het was tegen etenstijd. Een grote groep passagiers verliet de uitgang van het station en passeerde hem, op de plek waar hij strategisch stond opgesteld. Iedereen kon hem daar zien staan. Hij schroefde de dop van de fles brandstof en overgoot snel zijn viool. De viool, die hem al die jaren had vergezeld, maar die nu geen doel meer kon dienen. Even later schoten vlammen van het instrument omhoog. Het hout van de viool barste knappend open en kleurde snel zwart, waarna het fel begon te gloeien. De lak smolt sissend. Nu zou iedereen die het zag beseffen dat ze een verkeerde weg bewandelden.

Inderdaad bleven enkele mensen staan. Het waren mensen met dun grijs haar. Een enkele kromgebogen gestalte. Ze kwamen aarzelend dichterbij om hun handen te warmen aan het vuurtje.

Met woeste gebaren en enkele welgerichte trappen verwoeste Michael zijn onderkomen. De houten schotten en planken gingen omver. De stukken plastic gooide hij met een machteloze beweging van zich af. Weg was zijn viool, de laatste metgezel die hem had kunnen helpen. Zijn laatste bezit was de nog voor driekwart gevulde fles terpentine en de aansteker.

Hij wist wat hem te doen stond. Morgen was eerste kerstdag. Vanavond was het kerstavond. Nog één keer zou hij aan de wereld laten weten dat hij bestond, dat ze hem niet buiten konden sluiten met hun koptelefoons en oordopjes.

Zo stond hij voor de derde keer op de plek tegenover de uitgang van de metro. Op het moment dat de stroom reizigers een hoogtepunt bereikte gebeurde het. Hij schroefde weer de dop van de fles terpentine en dit keer overgoot hij zichzelf met de vloeistof. Het stroomde van de kruin van zijn hardos, via zijn baard naar zijn versleten kleding en verder naar beneden. Nog schonk niemand er aandacht aan.

Druppels terpentine lieten los van zijn vingertoppen. Nu! Hij drukte de knop van de aansteker in. Een vonkje was genoeg. De aansteker en de lege fles kletterden op de grond. Hij bleef staan. Hij stond daar, bewegingloos, terwijl de vlammen oplaaiden en er nu uit alle richtingen belangstellenden aan kwamen rennen, met hun smartphones op hem gericht.

Dezelfde avond gingen de beelden van zijn daad wereldwijd over het net. Het was een hit.

Han Messie

Reinier de landloper stapte moeizaam voort door de sneeuwstorm. Vliegende vlokken plaagden zijn hals en gezicht. Zelfs in dit wijde veld kon je maar een klein eindje voor je uit zien. Hier en daar was nog een schimmige vorm zichtbaar. Een eenzaam huis of een boom?

Tenslotte zakte Reinier zuchtend in elkaar, helemaal uitgeput.

“O wee, hier zal ik omkomen van de kou,” spookte het angstig door hem heen.

Maar wat was dat? De rondwervelende sneeuw nam de gedaante aan van een witte kapel. Middenin de gladde zijgevel glansde een groot oog, wijd open. Daarin kronkelden rode en blauwe kringetjes door elkaar. Het was net een levend kunstwerk.

“Het laatste wat ik zie, is wonderlijk mooi,” dacht Reinier. Hij verloor het bewustzijn.

De landloper opende langzaam zijn ogen. Vage stemmen drongen tot hem door. Maar hij was niet bij machte om te spreken.

‘U bent nu in ons klooster,’ klonk het vlakbij zijn oor. “Blijft u maar rustig op het bed liggen. Ja, een van onze broeders heeft u bewusteloos in de sneeuw gevonden. U was al op sterven na dood, op het laatste ogenblik gered.”

Onverstaanbaar murmelde Reinier wat terug. Omringd door goede zorgen bleef hij een week lang in het klooster. Daarna was de zwerver weer sterk genoeg om erop uit te gaan.

“Weg van die vrome kwezels,” dacht de man stoer. “Ik zal mijn vrijheid weer vinden.” Gelukkig bleef de winter verder zacht. Reinier sliep steeds in een hooisluur of in een stal. Bij die boerderijen gaven ze hem meestal ook wat te eten. Toch kreeg hij genoeg van dit leven. “Steeds maar dat lopen zonder doel,” peinsde hij. “Wat voor anders zal ik ondernemen?”

Met blijde verwachting ging Reinier aan boord van een groot vrachtschip. De kapitein was hier ook voor te vinden.

“Kerel, we kunnen jou vast wel als duvelstoeljager of als knechtje van de matrozen gebruiken. Steek je handen maar flink uit de mouwen.”

Reinier moest de aanrechten en tafels in de scheepskeuken elke dag schoon poetsen. Wat een geweldige afwas wachtte hem drie keer op een dag! Heel wat potten, pannen en talloze borden gingen door zijn handen, die toch niet aan zware arbeid gewend waren.

“Ach, ik houd dat vervelende werk niet uit!” riep hij telkens tegen de kok.

“Je blijft het maar doen tot we weer thuis komen!” klonk het nors.

Op een dag hobbelde het schip over huizenhoge golven.

“Ja, het mag stormen, maar je moet de tonnen die op het dek staan in het ruim brengen!!” brulde de bootsman tegen Reinier.

O, nee, dat durfde hij niet. Als er zo’n hoge roller over het dek heen sloeg en hem meesleurde, de woeste zee in!?

Reinier rende weg en liep de trap naar het diepe ruim af. Telkens moest hij zich vastgrijpen om niet door het schommelende schip heen en weer geslingerd te worden! Eindelijk zat hij verscholen tussen grote zakken en kisten. De zware storm gaf een bonkend gevoel op zijn hoofd. Dan maar plat op de zakken blijven liggen.

Zouden de matrozen naar Reinier zoeken? Angstig en stil bleef hij in zijn schuilhoek. Hij kreeg wel een geweldige honger! Hier in het ruim was vast niets te eten. Ook durfde Reinier niet naar de keuken of de eetzaal te gaan.

“Ik blijf hier zitten. Er zal wel heel wat voor mij zwaaien, want ik ben van mijn werk weggelopen.”

Een pijnlijk borrelend gevoel kwelde Reiniers maag. Maar wat griezelig! Daar kwam een grote rat aangeslopen. Het dier keek de man nadenkend aan, tippelde langzaam weer weg. “Die rat wil mij misschien wat laten zien!” ging het door Reinier heen. Op handen en voeten kroop hij over kisten, en tussen dozen door. Het knaagdier liep traag, wilde duidelijk dat Reinier hem zou volgen.

Opeens... Lekkere geuren... Allemaal ratten zaten op blikken bussen, die ze open hadden gebeten. Nu, dat beloofde wat! Vruchten op sap, allerlei soorten jam en moes kwamen tevoorschijn. Reinier trok zich niets aan van die smerige dieren. Hij graaide in de gebroken en gebarsten blikken. O, wat verrukkelijk, al dat zoete sap en die kersen, pruimen, en al dat andere fijne fruit!

De ratten spitsen hun oren, en stoven allemaal weg. Begrijpelijk, want er klonken zware stappen.

“Zo, gluiperige wegloper, jij weet het hier wel te maken,” bromde een grote, sterke matroos. “Mee naar de kapitein.”

Reinier moest boeten voor zijn vluchten en snoepen. Elke dag veegde hij het scheepsdek aan, boende de vloer van de eetzaal. ’s Nachts lag hij in een heel kleine slaaphut. De deur ging dan op slot. Die nachten in dat ongezellige hokje met kale, ijzeren wanden... Waar dacht Reinier dan aan?

“Die witte kapel, die ik eens in zo’n koude sneeuwstorm meende te zien... O, die zuivere, blanke muren met dat raam vol bewegend blauw en rood. Was dat maar het laatste geweest wat ik in mijn leven mocht zien... Dan was ik gestorven met een mooi visioen.”

Het schip legde ergens aan de Westkust van Zuid-Amerika aan.

“Breng jij maar eens alle zakken vol cement naar buiten en het dek op,” bromde de bootsman tegen Reinier.

“Dit schip wil ik nooit meer zien!!” raasde Reinier, die liever weer zwerver wilde zijn. Bliksemsnel rende hij de loopplank af, weg van de haven. In wilde draf ging het door

heel wat lanen en straten, over drukke pleinen. Vele verbaasde ogen waren op hem gericht. Maar Reinier snelde onvermoeibaar door, tot hij de stad uit was.

Doodmoe liet hij zich ergens op de helling van een heuvel neervallen, sliep meteen in.

De volgende dag ging Reinier verder over heuvels, klom tegen bergen op, waarbij hij zich voedde met allerlei bessen.

Gelukkig voor Reinier zei hij het zwerversleven vaarwel. Korte tijd later was hij de metgezel van twee herders, die een grote kudde geiten hoedden.

Wat was het een heerlijk leven op die geurige bergweiden! En 's nachts slapen in die gezellige bergstallen! De hele dag was het meelopen met al die geiten en bokken. Af en toe moest je heel snel op een eigenwijs dier afspringen om het netjes bij zijn soortgenoten te houden. Het beroep van geitenhoeder met zijn twee kameraden, Pedro en Andres, beviel Reinier uitstekend.

“Met één ding ben ik nog niet tevreden,” dacht hij. “In heel mijn leven hebben mijn voeten onnoemelijk veel gedaan. Daarbij vergeleken hebben mijn handen heus niet genoeg werkzaamheden verricht. Dat had anders gemoeten.”

Enige tijd later stond Reinier met een houweel in een hoge, steile rotswand te hakken. “Behalve herder kan ik ook stenenbikker zijn,” speelden zijn gedachten op maat van de dansende houweel “Al die stuk gehakte stenen ga ik straks verkopen.”

Pedro en Andres hielpen ook weleens met het slechten van die rots. Ja, die twee wilden best delen in het bedrag van de aanstaande stenenverkoop. Dan zouden ze zich vast nog veel meer geiten kunnen aanschaffen. Of zelfs een grote welvarende boerderij beginnen?

Opeens kregen de drie herders grote bouwlust. Van al die los gehakte stenen maakten ze vier stevige muren, waarboven een dak kwam, dat prachtig glom in de zonneschijn. En hoe was dat raam in die ene muur gekomen? Niemand zal dat ooit te weten komen.

Het was een heel wonderlijk raam. Bovenin het glanzende glas keek een blauw oog uit over een stad met huizen van stralend goud onder prachtige rode daken. Uit elk huis stroomde een straal water. Al die stralen gingen naar een hoek van het raam om daar samen te gaan en één rivier te worden. Een rivier, die zich spoedde naar onbekende verte... Dat wekte veel vragen, die nooit zo duidelijk beantwoord zouden worden. Maar ze gaven het besef van eindeloze Wijdte en nimmer eindigende Eeuwigheid.

“Dit is toch veel meer waard dan handelen in stenen,” vonden Pedro en Andres.

“Wel dit is de witte kapel, die ik eens zag in barre winterschemer!” riep Reinier uit.

April/mei 2016

Frank Roger

“Wat ben je hier aan het doen?” vroeg Harry’s oudere broer Jacky.

“Ik gooi keitjes zover in zee als ik maar kan,” antwoordde Harry. “Kijk maar.”

Hij raapte een keitje op van het strand, zette een paar passen terug, nam een korte aanloop en wierp het projectiel weg.

“Wauw,” riep hij uit. “Heb je gezien waar het neerkwam? Je kon niet eens de plons horen.”

Jacky schudde het hoofd. “Heb je nu echt niets beters te doen dan hier zo je tijd te verkwisten? Zou je niet beter wat aan je schooltaken denken?”

“Ik heb een hekel aan de school.”

“Alsof we dat niet wisten. Je zult nog spijt krijgen van het verwaarlozen van je studies, let op mijn woorden.”

Harry had niet graag dat zijn broer dit onderwerp ter sprake bracht. Jacky hield van studeren in het algemeen en van wiskunde in het bijzonder, en hij was een briljant student – en dat was hoegenaamd niet het geval met Harry, die andere prioriteiten had in het leven. Het was een feit dat zijn ouders meer waardering hadden voor de successen van zijn broer dan voor Harry’s hindernissenkoers.

“Maar ik doe hier toch niets verkeerd,” zei Harry bij wijze van verdediging.

“Daar ben ik nog zo zeker niet van,” wierp Jacky tegen. “Hoe lang gooi je hier nu al keitjes in het water? En hoeveel heb je er inmiddels al in geslingerd?”

Harry haalde de schouders op. “Ik weet het niet precies. Maar ik ben hier al een poos mee bezig.”

“Oh, Harry. Je schijnt niet te beseffen welke gevolgen je daden wel eens zouden kunnen hebben.”

“Waar heb je het over?”

“Ik zal het je even uitleggen. De keitjes die je hier op het strand ziet waren ooit brokken steen. Ze werden ronde kiezels door een proces van erosie, na gedurende vele eeuwen of misschien zelfs millennia over de zeebodem te zijn gerold en door de golven meegenomen, tot ze uiteindelijk hier aanspoelden. Dit hele kiezelstrand is het product van een historisch proces dat ons begrip vrijwel te boven gaat. En nu gooi jij in enkele dagen tijd al die keitjes terug vanwaar ze komen.”

“Wat bedoel je nu eigenlijk?”

“Zie je het dan niet, Harry? Je bent verantwoordelijk voor een abrupte omkering van een evolutie die al heel lang aan de gang is. Dat zou wel eens kunnen leiden tot een verstoring van het natuurlijk verloop van de dingen. Wie weet welke verschrikkelijke gevolgen je stomme spelletje wel zou kunnen hebben? Welk afschuwelijk proces heb je op gang gebracht?”

“Je maakt maar een grapje, neem ik aan,” zei Harry na een korte stilte. “Wat zou die verstoring kunnen zijn?”

“Dat komen we wellicht te weten als het al te laat is,” zei Jacky. “Het kan om het even welke vorm aannemen. Zeg dus niet dat je niet gewaarschuwd was. Hou in gedachten wat ik je zonet verteld heb. En denk wat meer aan je school.”

Jacky wandelde weg en Harry dacht na over wat zijn broer hem had gezegd. Had hij dat allemaal gemeend? Kon het in zee werpen van keitjes inderdaad catastrofale gevolgen hebben? Het leek een bizar idee, maar zijn broer Jacky was nu niet bepaald een grappenmaker. Harry wist niet goed wat te denken van deze “waarschuwing”. Dit kon toch niet waar zijn? Toch had hij er geen goed vertrouwen in.

Enkele dagen later kwam Jacky weer naar Harry toe op het strand. Zijn oudere broer kon niet geloven wat hij zag.

“Wat heeft dit te betekenen, Harry? Wat ben jij hier aan het uitspoken?”

“Ik gooi zoveel keitjes terug als ik maar kan,” legde hij uit. “Ik moet er nu al een honderdtal teruggeworpen hebben, en de rest volgt. Ik kan niet wachten om het resultaat te zien.”

“Het resultaat? Welk resultaat?”

Harry zweeg even en keek zijn broer in de ogen. “Weet je dan niet wat er gisteren gebeurd is in de gebouwen van de Technische Hogeschool?”

Jacky dacht even na en knikte. “Ja. Er was een lichte aardbeving en enkele klassen werden geëvacueerd omdat er scheurtjes in de muren waren verschenen. Ik geloof dat de schade uiteindelijk maar beperkt bleek. En?”

Harry stak de kei omhoog die hij vastklemde. “Dat moet de verstoring zijn waarover je me vertelde. Blijkbaar richt die verwoestingen aan in schoolgebouwen. Ik gooide alleen niet genoeg keitjes terug om een volledig effect te krijgen, maar dat breng ik nu in orde.”

Jacky schudde het hoofd vol ongeloof. “Harry, je bent gek. Hou op met die onzin, of er schiet niets meer over van dit kiezelstrand.”

“En al evenmin van alle scholen hier in de buurt,” antwoordde Harry.

Hij slingerde de kei weg die hij vasthield, en raapte onmiddellijk een andere op.

“Laat me nu maar alleen,” zei hij tegen zijn broer. “Ik heb nog veel belangrijk werk te doen.”

Kris Geerts

De arbalestmeester

Overdag poetst hij zwijgend het premetrostation Opera, en
's avonds knutselt hij op zolder een kruisboog met telescoopvizier ineen.
Ooit zal hij vlijmscherpe pijlen uit ijs
in de diepvriezer hebben
voor het plegen van de volmaakte moord
op één of andere pretentieuze onbekende,
zonder sporen na laten.
Hij beziet een forens met een buitenlandse krant en snurkt luidruchtig.
In afwachting krabt hij roze kauwgom van de vloer.

Son moment de gloire

Op de gong van vieren op de radio goot Linda Rosa
een flesje badolie met lavendelgeur in haar bad en liet zich onderuit zakken.
Zij wachtte in de meest luxueuze omstandigheden op de voorlezing
van één van haar sonnetten op de nationale omroep.
Tijdens het weerbericht nam zij het radiotoestel vast om beter
te kunnen luisteren.
Het glibberde uit haar natte handen en plonsde in het water.
Met een bliksemflits en een walm van lavendelolie klom haar ziel ten hemel.

Besa me mucho

Om middernacht verandert Ronny De Bock in maestro Orlando.
Dan kruipt hij uit de kelder van 't Heilig Huys in de ruien
met een fles sangria uit de Lidl.
Daar zet hij zich tussen de theelichtjes en speelt op zijn accordeon.
"Besa me mucho", "La Paloma" en "Una lagrima sul viso".
Een straat verderop zingt een hond de tweede stem.
Een man met een breukband versnelt zijn pas.

De blauwe engel

Zijn bureautje lag op de zolderverdieping
van het oude Justitiepaleis .

Het gebeurde op een maandag en het regende terecht,
want hij moest die dag de lijst van kwekerijen van roodbonte
runderen afwerken.

Toen zag hij dat er voor zijn raam een
dode duif lag.

Zij droeg een kokertje aan de hals,
met de inscriptie : "Armée belge – Belgisch Leger."

Hij opende het raam en haalde voorzichtig het kokertje
van de duivennek af.

Er zat een papiertje in waar op stond :
" Ik ook van jou."

Onze Gerrie

Een uur nadat ik geboren was,
schonk mijn moeder het leven

aan een kabeljauw van het mannelijk geslacht.

Wij hielden onze Gerrie eerst in een zinken emmer
en daarna in een zinken tobbe in de achterkeuken.

Iedere avond kwam hij met zijn kopje tegen mijn hand aan duwen,
tot wij beiden in slaap vielen en droomden van de Stille Zuidzee.

Toen onze Gerrie te groot werd, beslisten mij ouders hem
te water te laten aan de pier van Oostende.

Hij zwom onmiddellijk het zeegat uit, terwijl wij stonden te waaien.

Heel in de verte sprong hij nog even zilverwit op over een grote golf.

Jaarlijks gingen wij vanaf toen met vakantie naar Oostende
in de hoop op een ontmoeting met onze Gerrie, maar tevergeefs.

Wij hebben hem nooit meer terug gezien.

Wellicht is hij inmiddels stamvader geworden
van een groot nageslacht aan zeemeerminnetjes.

's Avonds, als je geluk hebt, hoor je ze soms zingen,
net onder het geluid van de branding.

Een kwestie van huidskleur

Op de tweede dag van haar opzegperiode
dwaalde Pearl door de gangen van het hotel
met een conservenblik waarin ooit cacao-poeder had gezeten.
In iedere schoen van een toerist die zij tegenkwam
schepte zij een koffielepel lampzwart.
Als het dan toch een kwestie van huidskleur was...
Vervolgens voerde zij een regendans uit op het dak.
Zij deed haar rode regenjas aan en ging naar huis.
Toen zij aan de tramhalte stond
begonnen de eerste druppels al te vallen.

François Vermeulen

De perfecte moord, bestaat die? Die vraag spookte al maanden door mijn hoofd en op een dag besloot ik dit uit te testen. Geen vrouw, geen kinderen, geen huisdieren, ouders overleden, ik zou weinig personen kwetsen en verdrietig maken mocht ik opgepakt worden en in de gevangenis belanden. Dat laatste joeg me de bibber op het lijf, maar die mogelijkheid hoorde erbij.

In mijn gedachtegang, en best logisch, was de beste kans een totaal onbekende te nemen, iemand waarmee ik geen enkele link had. Ik maakte mezelf wijs dat de daad dan makkelijker uitvoerbaar zou zijn.

Eerst trok ik met de trein naar Luik waar ik onder een valse naam en adres, drie pruiken en evenveel snorren kocht.

Gekleed in een overjas, peper- en zoutkleurige pruik en snor, reed ik met de trein naar het station Mechelen-Nekkerspoel en wandelde naar de Grote Markt. In een zijstraat, waar geen camera's hangen, moest het op een vrijdagavond gebeuren. Een uitgangsavond, veel drukte op de Grote Markt en hopelijk een beschonken man in een zijstraat die de tegenslag van zijn leven zou hebben. Ik zocht op de Grote Markt een brasserie waar men twee gesloten mannentoiletten had.

Eindelijk was het zover: ik droeg een jeansbroek, een omkeerbare jas met kap (buitenkant zwart, binnenkant lichtgrijs – dat was voor de terugkeer), onopvallende sneakers, een wilde bos bruin haar dat over mijn voorhoofd hing, onverzorgde baard en snor, bril met goedkoop montuur. Een keitje in de linkerschoen, zodat manken geen komedie hoefde. En de kap ver over mijn hoofd.

In mijn rugzak de derde set pruik-snor en een gekarteld mes. Dit was de zwakke schakel. Als de politie me nu tegenhield!

Pas de vierde vrijdagavond in Mechelen, om 2 uur was het bingo. Het bebloede mes stak ik in een plastic zak en vervolgens in de rugzak. Ik mankte, zonder me te haasten, naar de brasserie op de Grote Markt en dronk een koffie. In het toilet keerde ik de jas om, zette de pruik met halflang zwart haar op, kleefde de zware zwarte baard op mijn gezicht. Het keitje haalde ik uit mijn schoen, stak het in de rugzak samen met de bril. Ik stapte terug in de gelagzaal. Iedereen was druk bezig met zichzelf en de vrienden en niemand wierp een nieuwsgierige blik naar mij. Een onopgemerkte persoonsverwisseling. Rustig en met vol zelfvertrouwen wandelde ik de koele lucht in en nam de trein huiswaarts.

's Anderendaags reed ik naar het containerpark in Gent, vlakbij de autosnelweg, en gooide alle gebruikte kledij en attributen in de container 'brandbaar'.

Op het mes verwijderde ik alle vingerafdrukken en bloed en wierp het enkele dagen later in de Schelde.

Wat kon er verkeerd gegaan zijn? Ja, daar lig ik al twee weken wakker van. Er is maar één iemand die me kan helpen: Dame Blanche.

Ik bel aan.

Terwijl ik wacht, trek ik mijn muziek-oortjes uit. De wegstervende klanken zijn van The Equals met 'Baby Come Back' (1968), de eerste Britse multiraciale popgroep. De oprichter, Eddy Grant, lag in zijn latere solocarrière onbewust mee aan de basis van een van de grootste hit van Sam G. in 1995.

Een butler van een 1,80m opent de deur. Strak in het pak, mager, uitgestreken gezicht, bleke doorzichtige huid, duidelijk een symptoom van ongezellig eten. Wanneer hij zijn mond opent, wordt mijn vermoeden bevestigd. Ik ruik toefoe, platte peterselie, lente-uitjes, kurkuma.

'Késkevoevoelé?' vraagt hij met de stem van een alt.

'Ik kom voor Dame Blanche'

'Swiévé moi'.

Achter de bescheiden zwarte voordeur kom ik in een vier meter brede gang terecht, links en rechts hoge muren en aan het plafond een werk van een jonge Banksy. Mijn blik wordt echter naar de linker muur getrokken en ik zie hoe een Rothko-werk serieus in dialoog gaat met het schilderij naast hem, een Rubens. De confrontatie roept hevige gevoelens op. Het werk van Rubens, briljante compositie, geniale penseelstrijk, die lichtinval, die kennis van de anatomie, de verhalen, de dubbele lagen. Aan de andere kant de Rothko die ... euh een Rothko is.

De spanningsboog wordt nog strakker door de spiegels op de rechtermuur: even groot en op gelijke hoogte met de schilderijen aan de linkermuur. Hemel nog aan toe, de spiegel tegenover de Rothko weerspiegelt de Rubens, en de spiegel tegenover de Rubens de Rothko. Deze anti-relatie bezorgt me een beklemmend, vervreemdend gevoel, de verwarring is niet meer te behappen, ik word misselijk en kots in de paraplu-bak.... Van geluk, weliswaar.

De butler opent op het einde van de gang de deur waarachter Dame Blanche zitting houdt.

Je hebt ze ook in small en in large, maar Dame Blanche is medium. Conservatieve strekking, lang gewaad, brandende wierookstokjes, een opgezette zwarte kat in de hoek, en waarachtig een glazen bol voor haar op een ronde tafel. Ze verzoekt me te gaan zitten in de stoel tegenover haar.

'Ik heb een persoon vermoord, gaat de politie mij vinden?', ik hoop dat het verwaande toontje haar ontgaat.

Ze kijkt me diep in de ogen, sluit dan de ogen, murmelt onverstaanbare klanken en wrijft met de hand over de glazen bol. Terwijl zij in trance verkeert, denk ik aan een week geleden.

Ik voel me geslaagd in mijn experiment. Dat verdient een feestje. Ik bestel bij Delacre een metalen koekjesdoos van 80 cm op 80 cm, 20 cm diep en laat op het deksel de beeltenis van mijn drie jaar geleden overleden cavia 'Ça va' zetten. Buren en collega's komen af en samen met de suikervrije frisdrank wordt het een leuk feestje.

De echte reden van viering laat ik achterwege en maak bekend dat mijn laatste dancenummer op Spotify 2 miljoen hits had in één week. Zij weten dat muziek mijn passie is én ik heb niet gelogen.

'A Hell of a Flight' is de intrigerende titel. Met de gratis software op mijn laptop 'Hi-NRG for dummies' reeg ik wat klanken aan mekaar en door elkaar, stopte er frontaal een interessante dominante baslijn in en op de achtergrond een oor beschadigende drumbeat.

*'I'am darker than the night
The tallest and toughest knight
If you beat me in a fight
Man or woman you will be my bright'*
(4x)

Het nummer werd ingezongen door de buurvrouw uit huisnummer 64, een 50-jarige huisvrouw die zich verveelt en waarmee ik, als ze een klontje suiker of een ei komt lenen, sporadisch seks heb.

Twee miljoen hits in één week! In het verre Limburg slaat Regi groen uit, zijn vrouw schrikt en laat het dienblad met brandende kaarsjes, sfeerlicht voor een intiem moment, vallen. De villa brandt uit.

Dame Blanche, met haar blik op oneindig, komt terug naar de werkelijkheid. De trekken op haar ontspannen gelaat veranderen naar nieuwsgierig en verbazing. Ik zit met mijn rug naar de deur en weet niet wat er gebeurt. Plots hoor ik 'klik', 'klik', 'klik'. Het opspannen van revolvers. Dame Blanche buigt het hoofd en fluistert 'de politie'. De shock en de angst draaien in mijn lichaam rond als een tornado en ontsnappen onder de grote druk als lichaamsgas. Een jonge agent, pas in dienst, panikeert en zenuwachtig als een wesp met jeuk, trekt de haan over. Hij schiet me een kogel door het hoofd.

Paul van Leeuwenkamp

Het afscheid van Sasja riep bij Peter gemengde gevoelens op. Terwijl de lovende woorden in de afscheidsrede van de directeur met gelach en uiteindelijk applaus werden onderstreept, bedacht hij dat het vertrek van Sasja vele jaren te laat kwam. Hij had niet meer de energie die hij in de beginjaren van het verzekeringsbedrijf had gehad.

Sasja stopte er mee. Haar man had als vennoot van een accountantskantoor een riant inkomen en zelf had ze ook altijd een goed salaris gehad. Nu de kinderen op eigen benen stonden, het huis, het eilandje in de Loosdrechtse Plassen en de boot waren afbetaald, vond ze het na al die jaren welletjes. Ze ging er lekker met de boot op uit, leuke dingen doen. Over haar frustraties, die ze Peter soms toevertrouwde, zweeg ze, of die er nooit waren geweest. Dat het beleid halfslachtig en kortzichtig was. Dat verkeerde oplossingen werden gekozen. Dat haar voorstellen, waar ze zoveel energie in stopte, niet werden opgevolgd, keer op keer door gebrek aan visie en doortastendheid, gebrek aan beleid dus, tot niets hadden geleid.

Ze was het soort vrouw dat altijd in de belangstelling moest staan. Haar schallende, in de oren van Peter altijd gemaakte lach galmde vaak door de open kantoor-tuin waarin ze werkten, onderstreept met fonkelende blikken en delicate gebaartjes. Daarnaast was er de tomeloze energie waarmee ze allerlei afdelingsuitjes organiseerde. Altijd met de uitstraling van: kijk mensen, ben ik niet geweldig. In een bedrijf heb je natuurlijk dat soort mensen nodig, maar voor Peter was er altijd die irriterende bijklank: door de onwankelbare overtuiging van het eigen gelijk, dat vooral voortkwam uit kortzichtigheid; door het feit dat al die sociale initiatieven op gericht waren op eigen eer en glorie.

In de hal van het bedrijvenpand waar Peter werkte, was er elke maand een Zeepkist-bijeenkomst. Kleine bedrijfjes en ZZP'ers konden zich daar presenteren en profileren. Netwerken was immers essentieel en daar moest je als kleine zelfstandige actief mee bezig zijn.

Afdalend van de vijftiende verdieping waar hij werkte, op weg naar de parkeergarage onder het gebouw, was Peter er al een paar keer langs gelopen, toen hij een paar maanden geleden op zijn schouder werd getikt. Ernst, een collega van twintig jaar geleden, bleek voor zichzelf te zijn begonnen en nu dus te moeten netwerken en zeepkisten. Het leek wel of hij zijn grijze pak in al die jaren niet had uitgedaan, en ook zijn grijns was onveranderd. Maar het was geen onaardige vent en dus maakten ze een praatje, over de markt, de opdrachten, soms over het verleden, en dat bleven ze

bij de volgende zeepkistmeetings doen. Ernst deed voortdurend voorstellen voor dingen die Peter kon gaan doen, want opdrachtgevers zaten te springen om goede krachten. Peter hoorde het glimlachend aan.

Tijdens de receptie vond iedereen dat Sas het uitstekend voor elkaar had. Dat zouden zij ook wel willen, er mee ophouden en leuke dingen gaan doen. Dat ze hier allemaal stonden omdat ze niet weg konden en dat ze alleen maar dingen deden die niet leuk waren, ontnam Peter bij voorbaat de energie zich ergens voor in te zetten.

Hoe raar zat het toch allemaal in elkaar! Sasja had dat deprimerende gebrek aan betrokkenheid nooit gehad, en daar had Peter respect voor, maar juist haar positieve werkhouding had elke vooruitgang tegengehouden. Nou ja, de bedrijfscultuur was er ook debet aan, maar het was een feit dat iedere keer wanneer er positieve ontwikkelingen waren, het noodzakelijke groeiproces naar een meer volwassen organisatie, zoals externe adviesbureaus dat noemden, wist Sasja dat proces weer te stagneren. Ze deed dat door eerst mee te gaan in die ontwikkeling en dan op een ongelukkig moment aanvullingen of kleine bijstellingen te suggereren en dan uitgebreid over details te gaan betogen. Concrete, belangrijke, op haar jarenlange kennis in de verzekeringsbranche gebaseerde betogen, die het management op zijpaden voerden. Een paar maanden later was de richting van de oorspronkelijke verandering vergeten en de initiatieven van Sasja, niet in een structuur verankerd, waren doodgelopen en maakten de toch al onoverzichtelijke structuren nog onoverzichtelijker. En zo bleef alles hetzelfde, behalve de gemiddelde leeftijd van het team, die steeds maar hoger werd. Daar leek nu een omslag in te komen.

Pas toen hij beneden de hal in liep, realiseerde Peter zich dat het zeepkistdag was. Even overwoog hij om door te lopen naar de garage; de receptie van Sasja had het immers al later dan gewoonlijk gemaakt en zijn stemming was niet erg opgewekt, maar daar kwam Ernst al op hem af, glimlachend en al.

‘En, heb je al een beslissing genomen? Mijn opdrachtgevers willen het nu weten. Ze willen de continuïteit er in houden.’

Continuïteit? vroeg Peter zich af, maar Ernst praatte al verder.

‘Zoals ik vertelde, krijg je er in natura voor betaald. Met al die financiële controles van tegenwoordig is dat de enige mogelijkheid. Een boot, ergens een eilandje, wat zaken voor je huis...’

‘En daarvoor moet ik dan de ontwikkelingen binnen de ICT verstoren? Heel sociaal bezig gaan, zodat de anderen zo veel mogelijk afgeleid worden van hun werk? En door middel van allerlei voorstellen de koers van het beleid in andere richtingen sturen? Waarom denk je dat ik dat kan?’

Ernst grijnsde nog iets breder.

‘Mijn opdrachtgevers zijn expert op dat gebied. In een paar dagen ben je getraind. En wanneer er nieuwe ontwikkelingen zijn, geven een paar sessies met hun denktank je alle kennis die je nodig hebt om bij te sturen.’

Peter keek peinzend langs Ernst heen, meer voor de vorm dan omdat hij aan het nadenken was.

‘En wanneer ik dan in natura betaal krijg, voor iets waar niets van op papier staat, hoe weet ik dan of ik het wel krijg?’

Ernst lachte.

‘Een aantal zaken krijg je al voor je echt begonnen bent. Het opbouwen van wederzijds vertrouwen. Maar...’ en daarbij gaf Ernst hem een klap op de schouder, ‘... ik zie dat je besloten hebt met ons in zee te gaan. Geweldig! Jij bent onze nieuwe storende factor.’

Johan Klein Haneveld

De koepel onderaan de helling glom als een geslepen smaragd, het groen niet de kleur van de aerogel zelf, maar van de dichte begroeiing erachter: struiken, de kruinen van woudreuzen, netwerken van lianen die ze met elkaar verbonden, kruiers als slingers aan de steunbalken. Elke centimeter was gevuld. Van de mensen die hier ooit hadden gewoond, ontbrak elk spoor. Gesnoeid hadden ze in elk geval al vele jaren niet.

Ik hing mijn verrekijker terug aan mijn rugzak. Mijn tong gleed over mijn gebarsten lippen, zonder ze vochtig te maken. Even dreigde duizeligheid zich van mij meester te maken, maar ik bleef overeind. Alles aan mij deed pijn. Mijn keel was een brandende pijp, mijn gehemelte een gebroken landschap vol ravijnen. De huid op mijn voorhoofd en mijn wangen hing in vellen alsof een vandaal een schilderij met een mes had bewerkt. Maar ik leefde nog. Mijn hand bewoog zich naar achteren. Sloot zich om mijn waterfles en draaide de schroefdop open. Ik stak hem door mijn ademmasker en hield mijn hoofd achterover. Een paar lauwe druppels. Precies genoeg om mijn dorst nog scherper te accentueren.

Ik vloekte en begon af te dalen. Ik had op het punt gestaan om naar mijn landingscapsule terug te keren, maar dat plan had ik nu laten varen. Rood zand gleed weg onder mijn laarzen, maar probeerde tegelijk van bovenaf mijn voeten te begraven. Ook al koos ik een schuine lijn en stampte ik mijn hakken stevig op hun plek, de helling leek zich bij elke stap om te vormen tot een gapend ravijn, en ik moest mezelf er keer op keer van overtuigen dat ik niet op het punt stond te gaan rollen.

Achter mij liet ik een spoor van gaten achter, als de voetafdrukken van een reus. Mijn blik bleef strak op de smaragd gericht. Ik kon nu zonder hulp de bomen zien, die met hun takken de top van de koepel vulden. Ik zag de witte en gele bloemen, door de bladermassa's tegen de doorschijnende wand geduwd. En daarachter overwoekerde ruïnes, bedolven onder klimplanten als de resten van een tempel in een boek met historische foto's. Ik keek er nu schuin van boven op neer. Mijn hart hamerde tegen mijn borstbeen, half van dorst, half van enthousiasme, en ik dacht opnieuw dat ik flauw zou vallen. Deze kleuren waren al een eeuwigheid niet waargenomen, behalve op afbeeldingen en in plastic reconstructies. Een paar planten in een botanisch laboratorium, maar niet zo ongetemd, zo overdadig. Zo vochtig. Ik probeerde te slikken. Ik was de eerste die het mythisch geachte verloren oerwoud had teruggevonden.

Het was eeuwenlang meegezeuld op een ruimteschip, toen het nog gebruikelijk was dat de generatieschepen ecosystemen aan boord hadden, kopieën van Aardse leefomgevingen. Maar hoe minder grondstoffen, hoe duurder het zenden van schepen en hoe zuiniger de voorzieningen. Holografische omgevingen waren immers net zo bevredigend en ook op Aarde namen de meesten genoeg met virtuele realiteit.

Wie had behoefte aan het zien van een echte leeuw, als er niet van echt te onderscheiden reconstructies waren? Wie wilde er echt vlees, als celculturen de lekkerste biefstuk nabootsten? Wie wilde een boekje echte bloemen, als de plastic varianten door fractaltechnieken net zo uniek waren? Opeengestapeld in hun micro-appartementen wachtten de mensen het moment af dat ze zelf ook vervangen konden worden.

Maar een moedige kapitein was zich aan zijn vochtige ecosysteem gaan hechten en had het niet willen afstaan als bouw materiaal voor nog meer wooncomplexen. In plaats daarvan had hij –terwijl zijn bemanning vakantie vierde– een sprong in de ruimte gemaakt en was met schip en al verdwenen. Geen van de bewoonde planeten had nog een glimp van hem opgevangen. Radiosignalen bleven onbeantwoord en uiteindelijk was het schip met het woud als verloren opgegeven. Dat was nu bijna vierhonderd jaar geleden.

Sindsdien was duidelijk geworden dat mensen niet van hun omgeving los te koppelen waren. Epidemieën van depressie en lusteloosheid golfdën over de bewoonde werelden en hele miljardensteden verstilden tot kerkhoven, alleen nog verlevendigd door de onderhoudsroboten. Dus was tegenwoordig het creëren van natuur de nieuwe uitdaging en was er grote winst te behalen voor ecologiekunstenaars en biologiereconstructies. En voor degenen die hen konden voorzien van bouwmaterialen. Want op geen enkele andere wereld dan de Aarde was ooit leven aangetroffen en het zesde uitsterven had onze eigen planeet achtergelaten met niet veel anders aan bewoning dan alg en ratten. Het verhaal van het verloren oerwoud was plotseling heel populair geworden, niet alleen bij de makers van holo-programma's, maar ook bij de interstellaire schatzoekers. Waarvan ik er een was. En na vele jaren van vruchteloos speuren had ik nu eindelijk onweerlegbaar bewijs dat het geen sprookje was.

Ondertussen was ik zo ver gedaald dat de koepel boven me uitrees, een groene bel, als een poort naar een wereld van woekerend leven. En daarachter bevond zich het heldere rood van het volgende duin, nog veel hoger, een wand van zand die op zijn plek leek stil te staan, maar waarvan de top voortdurend in beweging leek. Voortdurend ruiste het stof, slechts onderbroken door het brommen van lawines in de verte. Ik kon nu ook zien hoe het zand aan mijn kant was begonnen het woud te begraven. Een hoek van aerogel was al onder het duin verdwenen, alsof er een hap uit was genomen.

Ik hijgde en zwaaide met mijn armen om niet te struikelen. Achter mij was het zand weer gaan stromen en reikte als een hand in de diepte. Ik bleef strak naar het oerwoud kijken. Ik zag nu ook blauw met rode stippen tussen de kruinen, plotselinge kleurexplosies, in zwermen opvliegend en dan weer uit het zicht verdwijnend. Mysterieuze schaduwen volgden hun eigen wegen tussen de ineem gevlochten takken. Maar er kwam geen geluid mijn kant op, wat me het idee gaf dat ik naar een voorstelling keek. Ik wist dat het niet zo was, maar toch werd ik er bang van. Tussen de bomen door had ik iets glimmend als een spiegel waargenomen. Water. Het moest echt zijn. Het moest.

De wereld leek om me heen te draaien en mijn benen waren plotseling zo slap als elastiek. Ik viel op mijn rug en als op een glijbaan roetsjte ik naar beneden. Heet zand prikte in mijn ogen. Hoe ik ook probeerde, het lukte me niet me op te richten. In plaats daarvan begon ik om mijn as te tollen, en zag ik de duinen rondom mij zwieren in een wilde rondedans. Ik kwam pas helemaal onderaan tot stilstand, tot aan mijn middel onder het zand begraven. Het was zelfs onder mijn masker terecht gekomen en in mijn neus en mond gedrongen. Ik hoestte en kuchte en dacht bijna dat ik stikte. Pas toen ik het had uitgespuugd kon ik weer zuurstof binnen krijgen.

Nog duizelig duwde ik mezelf overeind. Bijna waren mijn benen weer onder mij bezweken. Vlak bij mij bevond zich een wand van beton, met graffiti van rood zand, zo hoog als een huis, en daarboven zag ik het zinderen van de aerogel en groene bladeren. Helaas was er aan deze kant nog geen schaduw.

Leunend tegen de grijze muur strompelde ik weg van de duinhelling. Soms dreigde ik weer door mijn knieën te zakken, maar dan wachtte ik tot mijn kracht was teruggekeerd. Ergens zou een opening zijn waardoor ik de koepel kon betreden. Desnoods zou ik me een weg door de aerogel heen hakken. Een half uur later bleek dat gelukkig niet nodig. Ik vond een rond gat waar ooit een buis aan vastgehecht had gezeten, waarvan zelfs nog een paar stukken plastic zichtbaar waren. Het was met een noodmechaniek afgesloten, maar de veren daarvan waren half doorgeroest en ik kon de concentrische ringen uit elkaar trekken, in elk geval ver genoeg om mezelf erdoor te persen en aan de andere kant in een duistere tunnel op de grond te vallen. De cirkelvormige opening sloot zich direct weer achter mij.

Toen mijn ogen aan het donker gewend waren, krabbelde ik overeind. De wand van de tunnel voelde koel en klam onder mijn hand en op de vloer waren glimmende plekken zichtbaar, maar er stroomde geen water. Wel zag ik traptreden die omhoog leidden. Ik hees mezelf naar boven en duwde het luik open. Ik klom een groene wereld binnen.

Ik voelde gras onder mijn vingers en zag dichte struiken bezet met gele bloemtrompetten, paddenstoelen als dakpannen opgestapeld tegen een boomstam, klimplanten om elkaar geslingerd als worstelaars en neerhangende ranken die zacht als veren mijn gezicht beroerden. Wolken vliegjes, muggen en andere insecten. Plankwortels als zeilen, een krater onder de kluit van een omgevallen boom, jonge scheuten die de vrijgekomen ruimte alweer begonnen op te vullen. Ik trok mijn masker omlaag op mijn kin en ademde diep in. Een geur van compost, diep organisch, maar nog belangrijker: zuurstof die diep in mijn longen doordrong. Als ik niet al zo was uitgedroogd, waren de tranen in mijn ogen gesprongen.

Mijn inspanningen waren niet tevergeefs geweest; ik had de schat op het onbewoonde eiland ontdekt. Talloze soorten planten en dieren, geen ervan op een andere wijze bewaard gebleven. Binnenkort zouden hier robots neerdalen om ze te oogsten. Ze zouden worden opgedeeld in losse cellen, worden geanalyseerd en gecatalogiseerd, en vervolgens tegen opbod worden verkocht aan de laboratoria. Daar zouden ze worden gekloond, worden gemengd met andere soorten, omgebouwd tot unieke

varianten, om het gewenste effect te bereiken. Aangeplant en uitgezet in zorgvuldig onderhouden tuinen, kunstmatige wildernissen waar mensen om er rond te mogen zwerven grof geld zouden betalen. Zelfs de duizendpoot die nu over de rug van mijn handschoen klom, zou worden gevangen, uiteen worden geplozen, en in de reactoren in duizenden nieuwe exemplaren worden omgezet. Al het leven zou worden gebruikt, in het toppunt van mechanische efficiëntie, en ik zou er de eigenaar van zijn. Dit fortuin maakte mij een van de rijkste mensen in het universum. Ik zou alles kunnen drinken dat ik zou kunnen wensen. Whisky. Champagne. Koffie. Water ...

Het enige dat ik hoefde doen was het bakken in mijn rugzak activeren. Dat zou een signaal naar mijn ruimteschip sturen, en dat zou weer via de warptechnologie met de Aarde communiceren. Mijn claim zou vaststaan. Maar eerst moest ik mijn dorst zien te lessen. En snel. Ik liet de wand van aerogel achter me. Van bovenaf had ik ergens in de koepel een poel of een plas gezien. Zo moeilijk kon het toch niet zijn die te vinden? Het oerwoud was niet groter dan een ouderwets dorp en zelfs in grote steden had ik geen moeite met navigeren.

Het was buiten in de woestijn ook al warm geweest, maar hier leek ik de temperatuur meer te voelen. Het was alsof ik in een hete, vochtige deken was gewikkeld, en hoewel het onmogelijk had geleken rolden er druppels zweet over mijn voorhoofd. Ik probeerde ze met mijn tong op te vangen. Al snel was ik door groen omgeven, alle kanten op hetzelfde. Van de zon was niets te zien; ik bevond me in een schemerwereld, waar hooguit een paar lansen van licht van boven het bladerdek doordrongen. Een onzichtbaar creatuur slaakte opgewonden kreten, maar deed er al snel het zwijgen toe. Ik bukte onder lianen door, trok takken uit de weg, trapte gras plat en klauwde over een ingestorte muur heen. Maar ik kwam geen water tegen. Tot overmaat van ramp zag ik uiteindelijk een plankwortelboom die ik herkende, de overhangende bladeren van een klimplanten, een kelk met een deksel erboven. Ik zag zelfs het zinderen van aerogel. Ik was precies terug waar ik was begonnen.

Maar de mens stond boven de natuur. Dat moest zo zijn, anders hadden we haar niet kunnen vernietigen. Door deze tegenslag moest ik me dus niet laten afschrikken. Ik liet mijn tas van mijn schouders glijden en pakte uit het voorste vak mijn mes. In de dichtstbijzijnde wortel kerfde ik een groot kruis.

Opnieuw ging ik op weg. Mijn gedachten verloren hun samenhang. Ik voelde klamme aarde onder mijn vingers. Kennelijk kroop ik op handen en voeten over de rottende bladeren en het riekende mos. Het lukte me niet meer om overeind te komen. Als ik maar rechtdoor bleef gaan, zou ik vanzelf een keer de poel tegenkomen. Mijn ellebogen begaven het onder mij. Ik zag alleen nog maar zwart, met gouden spikkels. Ik probeerde me op te richten. Ergens in deze koepel was water te vinden, een plas vol, genoeg om al deze planten te onderhouden. Ik moest doorgaan. Als een slang kronkelde ik verder, trok me aan wortels voort, vastbesloten mijn toekomst nu niet aan me te laten ontglippen. De tijd verloor voor mij zijn betekenis. Dorst werd een abstractie. Ik bevond me op een vliesje boven de afgrond. Het kon nu echter niet ver meer zijn.

Ik voelde iets glads en koels onder mijn hand. Mijn oogleden weken uiteen. Het was de gesp van mijn rugzak. Hij stond tegen de uitstekende wortel, precies zoals ik hem had achtergelaten. Erboven was een kruis in de bast geschraapt, geel tegen een groen bealgede ondergrond. Het besef drong langzaam door de mist in mijn bewustzijn. Ik was opnieuw verdwaald. Ik klauwde nog naar de tas, in een laatste poging om dan in elk geval het baken aan te zetten, maar mijn vingers gleden onverrichterzake over de stof. De rugzak viel om, de opening bij mij vandaan. Ik had niet meer de kracht om hem naar me toe te trekken. Het lukte me zelfs niet meer om in te ademen. Ik was, net als het oerwoud, verloren.

Mike Jansen

De geur van geëlektrocuteerde vlieg bleef hardnekkig mijn neusvleugels binnenzweven. Walgelijk. Erger nog was het alom aanwezige, indringende zoemen. Geen oog deed ik meer dicht en het slaapgebrek sloopte me. Ik trok het met vliegenpoep bedekte gordijn opzij en zag de krioelende meute op mijn oprit.

Het was bijna zover, ik voelde het. Hoe was het ook weer begonnen?

Ik had zo'n vliegenmepper-op-batterijen gekocht. Lekker handig. Eén tikje en ze liggen. Mijn huis is... doorleefd, zal ik maar zeggen. Er zijn kiertjes waardoor ze naar binnen kunnen. Wanneer ik 's middags thuiskwam van werk, was het eerste dat ik deed -vervuld van morbide plezier- een rondje vliegenmeppen. Daarna bereidde ik mijn avondeten en nam achter de kijkkast plaats.

Elke dag maakte ik mijn eten later. Mijn avonden werden steeds vroeger verstoord door hordes vliegen die mijn huis binnenkwamen. Ze verzamelden zich op het oplichtende scherm, alsof ze me uitdaagden en bespotten. Ik zweer dat ze woorden op het scherm vormden. *Loser. Moordenaar. Sadist.* Ik haatte de geur van hun geëlektrocuteerde lijven.

Dag in dag uit ging het door, op straat, op mijn werk, in de auto. Zelfs als ik sliep werden mijn dromen ruw verstoord. Mijn elektrische vliegenmepper draaide uren. Dus kwam er een tweede. Een fortuin aan batterijen kostte het.

Ik zag mijn eerste reuzenvlieg in de supermarkt. Het beest zat in zo'n kinderkarretje, zoemend, een drukte van belang makend, geklauwde pootjes die alles bevuilden en de lange snuit die maaginhoud op het fruit van de versafdeling deponeerde.

De mensen eromheen schonken geen aandacht. Ze lachten zelfs naar het smerige beest, onvoorstelbaar.

'Walgelijk, nietwaar, meneer Jansen?' zei de oudere dame die naast me voor het zuivelschap stond. De buurvrouw van het eind van de straat. 'Ze laten die kinderen ook maar overal aanzitten.'

'Kinderen?' Ik keek nog eens. Mijn hart werd kil. De facetogen van het dier staarden terug. 'Er zijn dus ook volwassenen?'

De buurvrouw knikte naar de andere kant van het fruitschap. *Hoe heb ik die kunnen missen?* Gigantisch, minstens zo groot als ikzelf, glanzende goudgroene lijven, harige kaken die onophoudelijk maalden. Het gezoem dat ze voortbrachten wekte een oerdiepe weerzin en angst bij me op. Ik haastte me de supermarkt uit en verschanste me in mijn huis, zo snel als ik maar kon.

Er kwamen er meer. Ik zag ze op straat lopen, tegen elkaar zoemen. Sommige werden gevolgd door immense witkronkelende larven.

Nu deed ik echt geen oog meer dicht. Weinig slapen heeft ook voordelen: je hebt te veel tijd om na te denken. Al snel wist ik wat me te doen stond. Ik gebruikte mijn

spaargeld voor kilometers koperdraad. Mijn kelder vulde zich met stalen rekken waarin ik honderden serie geschakelde accu's plaatste. De ruimte werd spookachtig verlicht door ultraviolette vliegenlampen die regelmatig kleine knalletjes ten gehore gaven die mij als muziek klonken.

Dag en nacht werkte ik aan mijn speciale vliegenmepper. Dikke metalen staven, in rubber gevat, elk verbonden met een honderd meter lange koperkabel. De tuin, de oprit, mijn achterom, alles bedekte ik met koperdraad, goed verborgen in zand en aarde, geïsoleerd tot er voldoende spanning op stond. Tesla zou trots op me zijn geweest.

De telefoontjes van mijn werk negeerde ik. De laatste keer dat ik opnam klonk het bekende indringende gezoem uit de hoorn. Ook daar waren ze al doorgedrongen.

Ik wist heus wel dat reuzenvliegen niet bestonden. Gek was ik zeker niet! Maar ja, met al die rare pesticiden tegenwoordig en die lekkende kerncentrales, wie weet wat voor rare mutaties konden ontstaan? En andere mensen zien ze toch ook? De buurvrouw?

Die ochtend zag ik een paar van die grote aan het begin van mijn oprit. Ze wezen naar mijn huis. Niet veel later kwamen er een paar bij, die ook druk met hun poten gebaarden.

Nu ze me ontdekt hadden, begon ik me voor te bereiden. Ik trok mijn rubberpantser aan en mijn dikke rubber lieslaarzen. Op mijn borst hing het kastje met schakelaars dat delen van mijn verdediging activeerde. De donkere helm maakte het af.

Enkelen van hen naderden mijn huis. Ik opende mijn deur op een kier. Ze zoemden onverstaanbaar, maar even dacht ik woorden te verstaan, een verzoek, een oproep me over te geven. Ik lachte schamper en gooide de deur dicht. Onbetrouwbaar vliegentuig.

Ze verzamelden zich tot een krioelend kluwen, daar net voorbij mijn oprit op de straat. Er stonden ambulances en politiewagens. Ik zag nergens mensen, wel vliegen. Vanuit elk van mijn ramen zag ik ze staan aan de rand van mijn erf, als wachtend op een teken.

Ze komen eraan... hoor je ze niet roepen? Maar ik heb een verrassing voor ze, voor klein en groot. Ik stap naar buiten, mijn handen gevuld met de meterslange elektroden.

Met bliksem uit mijn handen en vurige schichten over de grond maai ik het vliegengepeupel omver.

Ze branden en schokken en voor het eerst bevalt de geur van hun sterven me.

Alsof ik een varkenslapje aan het roosteren ben.

Ik krijg er honger van.

Melissa Murray

De heer Dirkhem hield zoveel van kinderen dat hij een heel kind had kunnen opeten. Maar zoals dat wel vaker het geval is, moest men geluk hebben om te bereiken wat men verlangde, en geluk kon niet worden afgedwongen. Hij moest ook rekening houden met een aantal kwalen. Hoe ouder hij werd, hoe meer de zon hem belaagde - een kwalijk, slijmerig ei dat direct urinekleurig licht op zijn pijnlijke netvliezen liet vallen. Daglicht maakte alles moeilijk, en er waren niet veel kleine kinderen die 's avonds verloren liepen.

Zijn woonplaats was ook geen troef. Hij woonde nogal afgezonderd aan de rand van de stad in een zelfgebouwd huis, dat zoals dat vaak het geval is vochtig was, maar toch een goede ventilatie had. Voor een toevallige voorbijganger was het huis wellicht niet echt aantrekkelijk. Kinderen meden de omgeving. Hij woonde daar al vele jaren min of meer ingekapseld en tevreden. De gemeentelijke vuilnisbelt lag op minder dan een halve mijl van het huis vandaan. De rivier die zijn woonkamer – zijn enige kamer – ten minste twee keer per jaar onder water deed lopen, lag op een gunstige afstand. Dat was het leven. Maar op een gegeven moment was hij beginnen dromen. In zijn dromen droeg hij kleren. Mensenkleren. In zijn dromen had hij kleine instrumenten in de hand. In zijn dromen woonde hij in een warme kamer en de muren waren bedekt met schuurpapier. Nachtmerries. En de angst voor herhalingen is precies de trigger die de herhalingen veroorzaakt, een oude wijsheid. Hij werd elke dag twee tot drie keer wakker en zijn huid was droog van de angst.

Het had wellicht geholpen, had hij er met iemand kunnen over praten, maar de heer Dirkem was een einzelgänger. Hij was altijd alleen geweest. Zijn moeder – bij gebrek aan een beter woord – vertoefde heel ver weg toen hij ter wereld kwam, en zijn contacten met de wereld waren van korte duur. Hij kon met zichzelf praten, hij deed dat ook en luisterde zorgvuldig naar wat hij zei. Maar de uitspraken die hij kon begrijpen vond hij irriterende gissingen. Hij verlangde naar een specifiek advies. Hij had nood aan een stappenplan. Hij verlangde naar een verbindingslijn tussen zijn dromen en de honger die aan hem knaagde omdat hij aan niemand anders kon knabbelen.

Jenny Slice kwam door de natte bossen gewandeld. Ze droeg een mantel die bijna tot aan haar enkels reikte en aan haar oudere broer toebehoorde. Voorts droeg ze een sjaal die ze in een café had meegenomen. En toch had ze het koud. Ze had honger, had het koud en was kwaad, gewaarwordingen die ze grotendeels zichzelf had aangedaan. Het was maar een kleinigheid om de mantel helemaal dicht te knopen, het broodje dat ze op zak had op te eten, en de wereld vergiffenis te schenken voor de twaalf jaar van geweld en verwaarlozing waarvan ze het slachtoffer was geweest. Maar dat maakte geen deel uit van haar repertoire.

Het was een donkere dag. Donker in de zin dat er grauwe, verduisterende wolken hingen, maar misschien ook donker op een andere manier. Jenny maakte een sissend geluid, steeds opnieuw stijgend en dalend tussen haar op elkaar geklemde tanden, op een manier die bijna altijd anderen irriteerde. Maar er was niemand in de buurt. Alleen geknakte bomen en de heer Dirkem. Het geluid maakte hem wakker. Hij dacht spontaan dat hij een vogel gehoord had. Hij luisterde met plezier naar het plompe, eetbare geluid, voor hij besepte dat het zingende schepsel, althans volgens de geur die hij waarnam, een kind moest zijn. Hij was in één stap bij zijn voordeur. Maar zonlicht, hoe uitgelopen en bevlekt het ook mocht zijn, bleef zonlicht. Hij kon de open plek niet oversteken om bij haar te komen, hoewel ze daar stond te luisteren, geen twintig meter verwijderd van zijn voordeur.

‘Er is iemand,’ meldde Jenny.

‘Er is iemand,’ bevestigde een echo. De heer Dirkem was een uitstekende imitator.

‘Ik heb een pistool in mijn zak en een mes in de hand. Een zeer scherp mes.’

De heer Dirkem hield niet van messen. In zijn dromen hadden ze hem gedwongen zijn handen op een bepaalde manier te bewegen. Ze versneden dode dingen die hij moest eten.

‘Ik zou je kunnen doden,’ zei Jenny Slice.

‘Ik zou jou kunnen doden,’ echode hij misschien net iets te luid terug. Ze ging in elk geval een stap achteruit. Hij hoorde hoe een plastic voorwerp onder haar voeten kraakte. ‘Ik zou je kunnen doden,’ herhaalde hij met een verleidelijke stem.

Haar instinct van zelfbehoud zette haar aan om snel de open plek te verlaten. Ze spoedde zich naar een drainagesloot langs een nogal verlaten weg, ging hijgend liggen, en maakte zichzelf wijs dat een of ander monster haar uit het bos had verjaagd. Ze was te oud voor de spelletjes die ze alleen speelde en te jong voor de spelletjes die anderen met haar speelden. Ze ging naar huis met haar dat naar petroleum rook. Er lag een kan met dat spul half in, half uit het water.

Op donderdagavond werd er ruzie gemaakt. Ze mocht in elke kamer komen. Met veel kabaal ruzieden ze zich van de woonkamer naar de keuken, de slaapkamer. Indien ze de badkamer had kunnen afsluiten, zou ze zich daar verschanst hebben. Maar er waren nergens deuren met een slot. Er waren geen geheimen in dit huis.

Het was niet dat ze zich door het bos aangetrokken voelde. Het was niet zo dat ze in het bos een schuilplaats zocht. Ze was er gewoon naar toe gegaan. Als ze een handdoek en een zwempak had gehad en de toegang vrij was, dan was ze naar het zwembad gegaan. Ze had de rivier gezien en zich afgevraagd of ze in het stromend water kon zwemmen. Er lag heel wat afval in het water, maar uiteindelijk was alles vervuild. Ze hield niet van de manier waarop het water voortbewoog. Water moest in een grote doos en in een gebouw worden bewaard. Ze trok haar schoenen en haar broek uit en waagde zich voorzichtig in de rivier. De kilte deed haar schreeuwen. Ze liep terug naar de oever en gooide met stenen naar het water, en daarna naar alles en nog wat. Een van de stenen was per toeval langs de bomen gevlogen en was in de buurt van het krot van de heer Dirkem beland. Bouwval was misschien een beter

woord, daarin hoorde je de woorden bouwen en vallen. Een krot was een bouwvallig huis. En de heer Dirkem was op dat ogenblik nogal depressief.

Hij gooide een steen terug. Niet haar steen, want daar kon hij niet bij komen. Hij had echter een hoopje stenen bij de ingang liggen. Die gaven hem een goed gevoel en die stenen waren ook een voorzorgsmaatregel. Hij gooide een steen terug, eigenlijk twee stenen, en dat was niet geheel zoals het hoorde. Hij moest het spel op de juiste manier spelen, gebruik maken van het verleidingselement en wachten op de overgave, maar hij kon helemaal niet wachten. De stenen suisden langs de bomen. Dat wil niet zeggen dat hij elke vorm van controle had verloren. Hij gooide met kleine stenen. Hij was bang voor een dodelijke treffer. De avond zou pas veel later vallen. Koud vlees en dik bloed. Hij wilde geen van beide opnieuw proeven. Het ideaal was uiteraard een gebarsten schedel en een hersenschudding. Zijn oren verlangden ernaar haar lichaam door het struikgewas te horen slepen.

‘Ik weet precies waar je bent,’ zei Jenny Slice, die nu in het midden van de open plek stond, niet langer aan de rand ervan. Slechts vijf lange passen verwijderd.

‘Kom dichterbij,’ smeekte hij binnensmonds. En ze zette een stap. Dichterbij, dichterbij, een weinig dichterbij. En ze zette nog een stap. De afstand tussen hen beiden was vrijwel helemaal gedicht. Wanneer hij uitademde, ademde zij die lucht in. Hij stak zijn hand naar haar uit. Hij had iets dat op handen geleek. Zijn imitatorstalent was soms een vloek en heel vervelend, maar toch, misschien voelde ze zich gerustgesteld als ze de uitgestoken hand zag.

‘Waarom kijk je op die manier naar mij,’ vroegen ze gelijktijdig. Dat verraste hem. Hij had het nare gevoel dat de gelijktijdigheid noodlottig was. En dat bleek ook zo te zijn. Drie spookgestalten wenkten hen met gekromde vingers naar voren.

De heer Dirkem en het kind werden langzaam en met ogenblikken van stilstand – hij at een van haar oren op – echte vrienden. Ze woonden alleen en ongestoord in hun klein schuiloord, en na verloop van tijd kwamen er kleine schepseltjes ter wereld – neen. Neen, die niet. Dat is niet gebeurd.

Een meer voor de hand liggende en misschien niet te voorkomen gebeurtenis was dat hij zijn lange tong in de richting van haar aangezicht liet flitsen. Toen ze geen ogen meer had, heeft hij haar rustig opgegeten. Slurpend en krakend.

Het probleem was dat Jenny Slice een eerlijk kind was. Misschien niet helemaal met betrekking tot dat pistool, maar wel wanneer het over het mes ging. Ze had een mes en ze gebruikte het. Zijn dromen werden vervuld.

Maar dat was niet wat ze vele jaren later vertelde, toen ze in de voorraadkamer zat, met haar bloed vol toegediende chemische producten. Ze had haar les geleerd. Haar ogen brandden. Ze was niet dik geworden, hoewel ze nergens meer heen liep. Het vet had zich helemaal rondom haar opgestapeld. Ze bogen voorover, wilden absoluut weten wat er gebeurd was. Ze wilden weten hoe de moorden begonnen waren.

Ze vertelde hen dat ze heel lang geleden een landloper had ontmoet, een oude man in het bos. Toen ze hem vond, was hij aan het slapen, arm en verlaten. En om een onverklaarbare reden had ze hem met een mes aangevallen, en daarna had ze zijn

schedel verbrijzeld en hem in brand gestoken. Ze konden maar moeilijk geloven dat ze een kan petroleum gevonden had in een drainagesloot. De rest van het verhaal hebben ze zonder moeite aanvaard. En waarom ook niet? Een oude man. En daarna andere oude mannen. Ze geloofden haar. Er wonen immers geen monsters in de bossen.

Melissa Murray is een Schotse schrijfster die in Ierland woont. Ze is vooral actief als dramaturg, maar ze heeft ook verhalen, luisterspelen, gedichten en recensies voor de *Sunday Tribune* geschreven. Als schrijfster van verhalen debuteerde ze in 1987 met de bundel *Changelings*. *The Falling Sickness* (1977) is een dichtbundel, en *The Admission* (1982), *Body Cell* (1989), *Understanding Women* (1992), *Straw* (1993) en *Dumbstruck* (1995) zijn enkele van haar vele toneelstukken en/of luisterspelen. In *Tom Thumb Redux* (2013) is het hoofdpersonage een bioloog die een experiment met zichzelf uitvoert waardoor hij steeds kleiner wordt. Haar verhaal *The Selkie* werd in 2017 in het Duits vertaald door Gabriele Haefs (*kalmenezone*, nr. 12).

Vertaling: **Romain John van de Maele**

Norbert de Meyer

Als iemand die uit werken gaat, zit hij er elke dag. Zelfs een weer om geen hond door te jagen, weerhoudt hem niet op krek hetzelfde geribbelde metalen bankje van het bushokje te gaan zitten. Naamloos. Niemand spreekt hem aan. Naar zijn leeftijd heb je het raden. Soms lijkt hij inderhaast geschoren alsof hij met een bot scheermes wat stoppelige haartjes heeft geraakt en toevallig ook wat pukkels, waar een korstje gestold bloed op zit. Soms draagt hij een vuileboordhemd en altijd zijn onafscheidelijke deukhoed. Een erfdeel vermoedelijk. Op een reclamebord prijst een bijna-bloote jufvrouw schaamteloos een erotische bh aan. Boven haar hoofd spuien schreeuwerige letters de naam van het product. De haveloze man heeft er geen oog voor. Met gekruiste benen rolt hij een sigaret in zijn stompe vingers, peutert af en toe met duim en wijs wat tabak van zijn lip. Toen hij er voor het eerst zat, dachten buschauffeurs met een klant vandoen te hebben, hielden halt, warmte gulpte uit de open deuren. Toen hij niet reageerde, schudde de chauffeur het moede hoofd. In een wolk van uitlaatgassen tufte hij schokkend verder. De man in het hokje is tot het schaarse meubilair gaan behoren.

Vandaag kijkt hij bedrukt en met een vreemde gelatenheid naar de kleine wereld buiten het glazen hok. Het brommende verkeer dat alsmaar meer stank in zijn gezicht spuwt, voorbijgangers die nooit opkijken, schoolkinderen, lawaaierige jongeren. Misschien heeft het verleden hem oud gemaakt, misschien is hij het ook.

Vanavond is hij niet alleen. De miezerregen dwong een meisje en een jongen om zwijgend naast hem plaats te nemen. Giechelend, kirrend. Het meisje fronst haar neus, kucht, kijkt heimelijk naar haar smartphone.

‘Ik zie je graag,’ zegt de jongen.

‘Onnozelaar.’

Ze kijkt niet op.

‘Ik méén het.’

Een kinderlijk gelach is zijn deel. Hij duwt haar schouder speels tegen het doffe glas aan. Het hokje schudt vervaarlijk.

‘Zie ik je morgen?’ zeurt hij.

‘Nee.’ Kortaf, maar beslist.

‘Zaterdag dan, of zondag?’ dringt hij aan.

‘Weet ik nog niet.’ Op schelle toon.

‘Waarom niet?’

‘Ik ga weg.’

‘Waar naartoe?’

‘Dat zijn jouw zaken niet,’ sneert ze.

‘Wat moet ik zonder jou?’

‘Dat is karamellenpraat. Hoelang kennen wij elkaar?’

‘Twee maanden!’

‘Twee maanden? Ben je gek? Kan niet. Zolang? Hou je dat bij misschien?’

Ze draait geïrriteerd haar hoofd en gluurt naar de opeens plenzende regen.

Hij schopt met zijn hiel hard tegen een stalen poot van het bushokje. Het bouwsel siddert. Verdoken kijkt hij naar de affiche naast de oude man. De blote vrouw glimlacht aanlokkelijk. Haar door de wetenschap georkestreerde lijf stuwt zijn bloed op.

‘Sigaret?’ vraagt de oude man.

‘Nee, ik rook niet. Bedankt,’ mompelt de jongen.

‘Jij misschien?’ vraagt hij aan het meisje.

‘Bah, die vuiligheid? Nee hoor!’

‘Gezonde kinderen,’ knort de man. ‘Groot gelijk.’

Hoestend steekt hij de brand in een nieuw exemplaar. Walm vult de ruimte, de jongen wendt zich blazend af.

Alleen de regen trommelt op het glas.

‘Laat ons iets gaan drinken. Ik trakteer.’

Hij kijkt uitdagend.

‘Nu niet. Ik ga naar huis. Het is al laat.’

‘Moederskindje. Niks van aantrekken.’

‘Mijn haar is nat en ik heb kou.’

Ze glipt van hem weg. Hij zwijgt en tikt ritmisch met zijn schoen tegen de grond.

‘Verdomme. Waar blijft die bus?’ gromt de man.

De jongen en het meisje kijken hem verrast aan, alsof hij er nooit is geweest.

‘Moet ik dat weten?’ vraagt de jongen.

‘Ik zal eens op mijn smartphone kijken,’ vergoelijkt het meisje, opeens rechtverend van de bank. Steekt haar hoofd naar buiten. Een frons tussen haar ogen. ‘Hij is onderweg. Nog drie minuten,’ zegt ze terwijl ze het toestel dichtklapt en opbergt.

De man knikt, kijkt haar indringend aan, belust op een verder gesprek. Zij geeft geen kik en staart naar de ineengedoken contouren van de jongen.

Ze is weer op de ijskoude bank gaan zitten, heen en weer schuivend alsof ze dringend moet plassen. Hij legt zijn koude hand op haar benige schouder. Ze weert hem af. Staat op. Schuift de riem van haar handtas hoger op tegen haar witte hals. Gaat voor hem staan als een meesteres.

‘Blijf je hier slapen of ga je mee iets drinken?’ vraagt ze smalend.

Hij zet zich met zijn rug af tegen het glas. Lucht geluidloos. De minuscuul geklede stoeipoes lijkt uit het reclamebord te wippen. Gluiperig lopen ze voor de voeten van de oude man de regen in. Het topje van zijn morsige sigaret gloeit hen na. Verderop kust de jongen haar natte wang.

De man wacht op de nog steeds niet opgedaagde bus. ‘Klootzakken’, mompelt hij. ‘Ze hebben me wat wijsgemaakt.’ Hij kijkt onverschillig naar de straat, links, rechts.

Neemt plots een besluit. Strompelt naar buiten. Oranje licht omtovert de straat tot een glinsterende vijver. Druipend van de regen en van treurnis waggelt hij verder. Als de bus eraan komt, lijkt hij te zullen stoppen. De chauffeur kijkt bliksemsnel naar het lege bankje in de spiegel. Drukt het gaspedaal in. Het lingerie-model danst onverstoorde de nacht in.

ZEER KORTE VERHALEN (ZKV)

F.A.Brocatus

1.

Het wordt plakkerig. Op de fietspaden kleven elektrische, meestal grijsgekuifde, fluorescerende kanaries achter en naast elkaar. Geen hond blaft. De hondsdagen zijn volop bezig.

2.

Een man kijkt naar buiten. Het landschap flitst voorbij. In het treincompartiment waarin hij zit is iedereen met zijn of haar mobiele telefoon bezig. De blik van de man staat op oneindig.

3.

Ik heb schimmel, zegt de, op miss Marple lijkende, bejaarde dame en zij kijkt daarbij zeer ernstig. Schimmel in huis? vraagt de morsige, luidsprekende man van middelbare leeftijd, die naast haar in de dokterswachtkamer zit. Nee, op de longen, lispelt ze.

4.

De koeien, de paarden grazen in dezelfde richting. Een buizerd zit op een weipaal. Ogenschijnlijk gaat er niets gebeuren. Alhoewel.

5.

Het meisje krult haar volle onderlip. Ze drinkt. Met trage slokjes. Hij zou het glas in haar hand willen zijn. Nog langzamer.

6.

Aan hun dialect te horen kwamen ze uit de streek van de rijkge vulde vlaaien. Eerst hadden ze het over hun, al dan niet ex-, mannen, vervolgens ging het over pijntjes, slapeloosheid, opvliegers. Toen er één van de dames naar de wc ging verschoof het

gesprek van de twee overblijvende vrouwen naar leven en werken van de toiletbezoekster. Dat alles gebeurde in de stiltecoupé in de trein van 10.23 u. van Den Bosch naar Amsterdam.

7.

Het meisje had, mijns inziens, helemaal geen schoonheidscorrecties nodig. Toch kleurde ze met een potlood haar wenkbrauwen bij en streek ze een lichtroze crème op haar voorhoofd en oogleden. Ze besloot haar lippen met een penseeltje rood. Ik adviseerde haar om na het tandenpoetsen even krachtig met de borstel over haar lippen te wrijven. Ze vroeg me : soft, medium of hard? Ik zei dat “medium” voor haar wel zou volstaan. Haar daaropvolgende glimlach deed alle borstels hun haar verliezen.

Hugo Verstraeten

Zouden woorden elkaar kunnen infecteren? De vraag stellen is ze beantwoorden: uiteraard, zeer zeker, jawel. In het rouwbericht dat ik schreef bij het overlijden van mijn vader, Covid 19 – slachtoffer, vinden we een wat triest bewijs. De drukker van het rouwkaartje maakte van ‘We zullen je warme trots en optimisme met ons meedragen’, ‘We zullen je ware trots en optimisme met ons meedragen’. Eén ontbrekende letter. Echter een wereld van verschil. In ‘warme trots’ herken ik mijn vader; in ‘ware trots’ helemaal niet, je leest gewoon iets anders.

Daarover gaat poëzie: over letters van verschil. Dichters zijn alchemisten. Zij mengen hun 26 beschikbare letters tot een wereld van verschil. Dichtkunst is het gevecht tegen de stilte, die zich enkel met tegenzin laat onderbreken. De stilte is voor dichters wat wit betekent voor schilders. Paradoxaal genoeg proberen dichters met hun woorden die stilte ook weer te herstellen. In goede poëzie overheerst het zwijgen. Of is minstens het gevecht van de zwarte tekst met de witruime er rond altijd aanwezig. Goede poëzie verdraagt geen lawaai. *Paradise Lost* (John Milton, 1667) is niet geschreven in het tumult van een uitgaansbuurt en Johann Wolfgang von Goethe wist het al: ‘*Über allen Gipfeln ist Ruh*’.

In de poging het onzegbare te verwoorden is de alchemist – dichter op zoek naar de legering van woorden die het onbespreekbare zo goed als mogelijk beschrijft. Wat uiteraard nooit lukt. ‘Waarover men niet spreken kan, daarover zal men zwijgen’ is een gekende ontlening aan Ludwig Wittgenstein. Het onzegbare uitspreken is een paradox. Elk pogen de werkelijkheid en onze ervaring daarmee met vastomlijnde begrippen te beschrijven betekent meteen een falen. Literatuur ontstaat bij de vaststelling van dit falen. Dit plaatst de dichter meteen in een bijzondere positie. Anders dan de wetenschap zal de dichter de werkelijkheid proberen te omsluiten, in plaats van ze te ontsluiten. Om het met woorden van Bernlef te zeggen: poëzie vergroot het mysterie.

Daarom bedienen dichters zich, anders dan de wetenschappelijke taal of de dagelijkse gebruikstaal, van een doorlaatbare taal. Woorden die geen vaste grenzen kennen. Er is geen vast omljnde betekenis die zich neerlegt in de woorden van dichters: ze kunnen er alle kanten mee uit. Dichters zijn wordenaars die de waarheid liegen. Tussen de werkelijkheid en de taal gaapt een kloof. Waarom dan dit obsessief verlangen van dichters en schrijvers deze kloof te overbruggen? Een poging het verloren paradijs te herstellen? Dit verlangen wortelt in het onbehagen zich neer te leggen bij de feitelijkheid van de dingen. Feiten zijn dode dingen. Een leven gevuld met feiten is ten dode opgeschreven. Dichters onderzoeken die feiten op hun heimelijkheid. Op

wat ik niet zeggen kan maar toch zeggen wil (alweer die paradox). Om die heimelijkheid te benadrukken staan de dichter een aantal instrumenten ter beschikking. Het zijn onderdelen van wat ik net bedoelde met 'een doorlaatbare taal': metafoor, alliteratie, herhaling, woordverminking, tegenstelling (oxymoron) om er enkele te noemen. Vooral van dat laatste bedien ik me graag. In gedichten kunnen cirkels vierkant zijn, ligt de poes die ik niet heb te spinnen, geef ik antwoorden op nooit gestelde vragen. In die tegenstellingen duikt een werkelijkheid op die anders onbespreekbaar zou zijn.

Maar waarom geen dichters vertrouwen? In gedichten kunnen vierkanten rond zijn, als het de woorden maar goed uitkomt. Dit primaat van de vorm op de inhoud bracht Herman de Coninck ertoe gedichten te omschrijven als 'woorden die even bij elkaar willen horen'. 'Woordzwendel' noemen sommigen het, niet zelden met kwaadaardig opzet. Omdat sommige woorden elkaar verdragen en andere niet, wordt de inhoud, of de 'waarheid' tussen haakjes geplaatst. Vertrouw bijgevolg geen dichters. Zij zullen een waarheid of een werkelijkheid ontwijken die niet in hun woorden past. Zij vervangen de werkelijkheid door een andere. Een werkelijkheid die bestaat uit 26 letters. Fake news. Een waarheid voor wie er wil in geloven.